

theo knippenberg's
bulkboek
beeldklassieken

het beste van
Wilhelm Busch
*de uitvinder van het stripverhaal
en de schepper van o.a.*

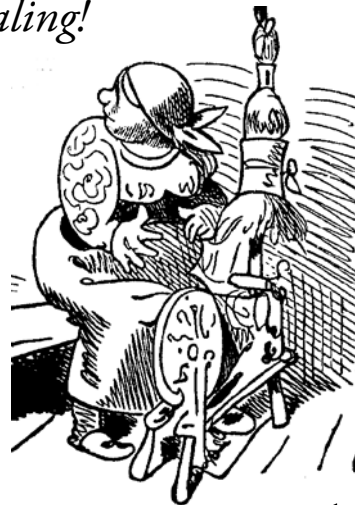

Max & Maurits

in een nieuwe vertaling!

Hans Huckebein ~ De Pechvogel

De onverschrokken
molenaarsdochter

Wilhelm Busch

(1832–1908)

de man die aan de wieg van het stripverhaal stond.

Wat zouden de Amerikaanse comics geweest zijn zonder Wilhelm Busch?

Wilhelm Busch gaf niet alleen de aanzet tot het ontstaan van het stripverhaal, maar ook van de slapstick.

Carel Peeters in Vrij Nederland

Max und Moritz

Wat ... zo in Max und Moritz moet hebben aangetrokken, is de no-nonsense slechtheid van de jongens en de chaos, consternatie en rampspoed die ze veroorzaken. Dat zorgde voor visueel aantrekkelijke taferelen: wanhopige volwassenen, ontploffingen, gebroken meubilair en paniek alom. Max en Moritz gaan bij hun streken te werk alsof ze even een karwei-tje klaren: de houten brug van kleermaker Bok wordt gewoon op een centimeter na doorgezaagd, zodat die het begeeft zodra hij erover zal lopen. De gebraden kippen van de weduwe Lieten worden eenvoudig vanuit de schoorsteen van het fornuis gelicht en door hen soldaat gemaakt. Het bed van Oom Frits krijgt te maken met een door hen veroorzaakte invasie van meikevers. De pijp van Meester Dingeman wordt gevuld met buskruit in plaats van tabak, alsof ze hem een dienst bewijzen. Na de verschrikkelijke ontploffing is Dingeman er bijna geweest...

Het aantrekkelijke van deze radicale streken was dat ze bij Wilhelm Busch een ongekend virtuoze manier van tekenen losmaakte. Wie een album met zijn beeldverhalen doorbladert, ziet een en al beweging. Het zijn filmische scènes waarvoor de camera zich steeds verplaatst heeft. Om van ze af te komen, voert de door meikevers geplaagde Oom Frits bijvoorbeeld in en buiten zijn bed een even komische als panische dans uit, in zes tekeningen.

Slapstick

Wilhelm Busch gaf niet alleen de aanzet tot het ontstaan van het stripverhaal, maar ook van de slapstick. Hij introduceerde de kettingreactie, waarbij een kleine aanleiding een niet te stuiten rampzalig gevolg heeft. Wanneer ze tijdens hun zesde streek krakelingen willen stelen, vallen Max en Moritz in de deegtrog van de bakker. De bakker is ook niet kinderachtig:

wanneer hij ziet dat de jongens daardoor een en al deeg zijn geworden, stopt hij ze met sardonisch genoegen in de oven om lekker gaar te worden. En wanneer ze in het laatste verhaal zonder scrupules zakken met graan stuksnijden en worden gesnapt door de handelaar, gaan ze zelf in de zak. De molenaar kijkt nergens van op en gooit de schavuiten gewoon in de graanmolen. Daar komen ze fijngemalen uit.

De behendige haarkunstenaar en zijn verstandige hond

Door de aardige manier van tekenen dringt het soms niet direct tot je door dat het er bij Busch wreed toe kan gaan. Soms moet je je ogen uitwrijven, zoals in het beeldverhaal met de lange titel *De behendige haarkunstenaar en zijn verstandige hond*. Daarin komt een man met zijn hond bij de kapper. Die begint hem te knippen en te scheren, maar doet dat zo wild dat het bloed in de rondte spat. De hond likt het op. Dan pakt de kapper nog eens zijn mes (slagersmaat) en snijdt zonder meer het topje van de neus van de klant. Het vliegt in de lucht en wordt opgevangen door de hond, die het tevreden oppeuzelt. De klant danst in het rond van ellende. Hij krijgt een pleister, en een blik in de spiegel.

Dit is goed beschouwd zo'n bizar simpel-wreed verhaal dat je voor een verklaring bijna te rade zou gaan bij de psychoanalyse (jaloezie om de lange neus van de klant?). Dat is nog niet zo gek, want Sigmund Freud was een groot liefhebber van Busch' werk. In een brief aan Jung heeft hij het in 1907 over 'onze vriend Busch'. Busch liet de Wil spreken, wat bijna hetzelfde is als Freuds Onbewuste.

Hans Hucklebein, de pechvogel.

Busch schreef eens in een brief: 'Was lebt, dat leidet; leidet weil es lebt, und leben will es'.

Dat is goed te zien aan het treurige leven van Hans Huckle-

(vervolg op pagina 22)

Over de vertaling

De vorige vertaling van Max en Maurits, door Bertus Aafjes, is pas een halve eeuw oud, maar hij lijkt ouderwets dan het origineel dat Busch nog eens een volle eeuw eerder schreef.

Tijd dus voor een nieuwe vertaling, en omdat het maken van mijn bulkboeken nu eenmaal een strikte eenmansonderneming is (alleen het drukken en de boekhouding laat ik graag aan anderen over), heb ik ook dat zelf gedaan.

'Hans Hucklebein, de pechvogel', een van de beroemdste verhalen van Busch, heb ik moeten vertalen omdat het nooit eerder in het Nederlands was verschenen, net zomin als 'De vlieg'. En toen ik toch bezig was heb ik 'De onverschrokken molenaarsdochter' ook zelf vertaald, hoewel daarvan al een mooie vertaling door Gerrit Komrij bestaat.

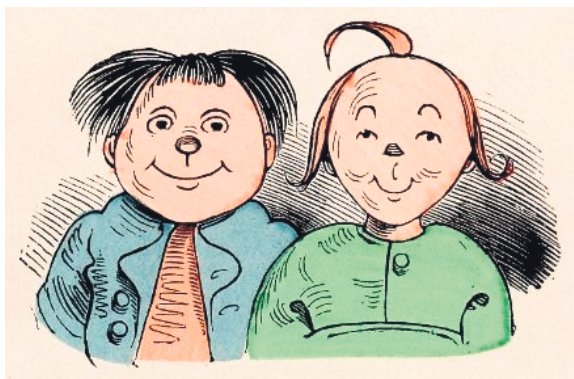
Theo Knippenberg

Max en Maurits

Een kwajongensverhaal in zeven streken

Voorwoord

Max en Maurits, in hun dagen,
Waren nauw'lijks te verdragen.
Lees hier 't verslag, in zeven deeltjes,
Van deze draaideurcrimineeltjes.

Laat leed van and'ren je vermaken,
Jou kan het tweetal tòch niet raken.
Maar bedenk, zo is het leven:
Zoals jij 't doet, zul jij 't beleven.

Ach wat lees je vaak verhalen
Over jeugdige vandalen.
Je leest bijvoorbeeld deze namen,
'Max en Maurits', die, tezamen,
Louter kattenkwaad bedachten,
En stiekem in hun vuistje lachten,
Hun slachtoffers tot wanhoop dreven,
In plaats van 't goede na te streven.
Ja, louter tot baldadigheid,
Daartoe waren zij bereid!
Dieren kwellen, mensen matten,
Appels, peren, pruimen jatten,
Dat is toch zeker wel zo cool,
Als vast te zitten op een stoel,
In de kerk of in de klas.
Nee, wijsheid kwam hun niet van pas!

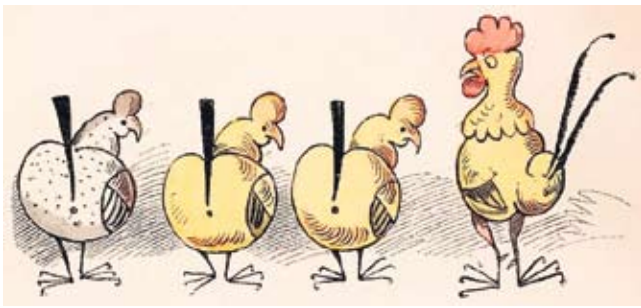
Maar oh wee, oh wee, oh wee,
Hun einde viel beslist niet mee.
Ach, het was niet te benijden,
Hoe het afliep met hen beiden.
Daarom heb ik al hun streken
Hier vastgelegd in taal en teken.

Eerste Streek

Menigeen zorgt graag en goed,
Voor het pluimvee dat men hoedt.
Enerzijds, mag je wel zeggen,
Voor de eieren die ze leggen.
Anderzijds is kip, gebraden,
Ook beslist niet te versmaden.
En van wat ons dan nog rest,
Maken wij ons eigen nest.
Met donzen dek en veren kussen,
Leggen wij ons graag te rusten.

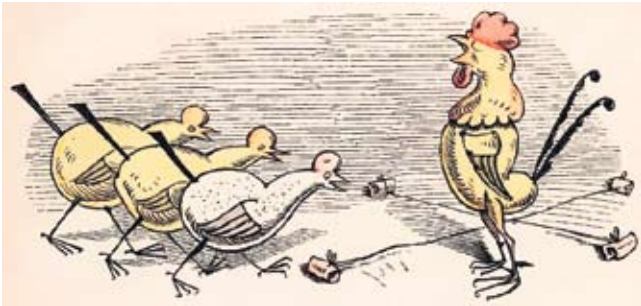
Kijk, dit is weduwe Lieten
Zij kan daar ook zo van genieten.

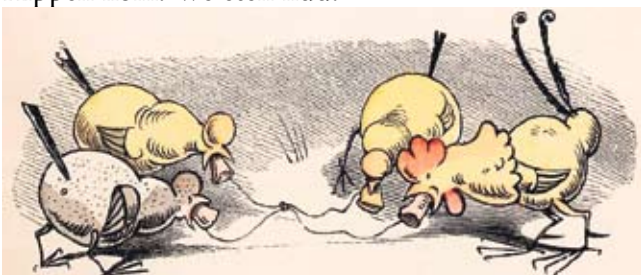
Haar kippen waren drie tezaam,
 Met daarbij een trotse haan.
 Max en Maurits, altijd uit
 Op ruzie en op rottigheid,
 Wat hen meestal lijkt te lukken,
 Delen nu een brood in stukken.
 Vier brokken, één voor elke kip,
 En elk een kindervinger dik.
 Aan draden binden ze die rap,
 Kruisgewijs, per hoen een hap.

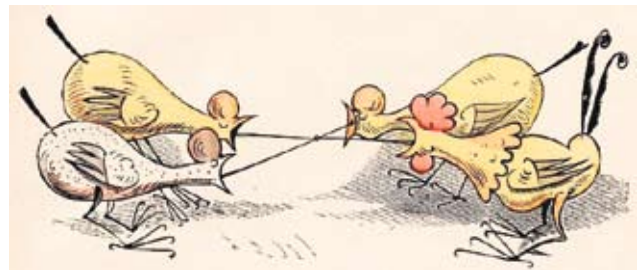
En die leggen ze dan gauw
 In de tuin van d'arme vrouw

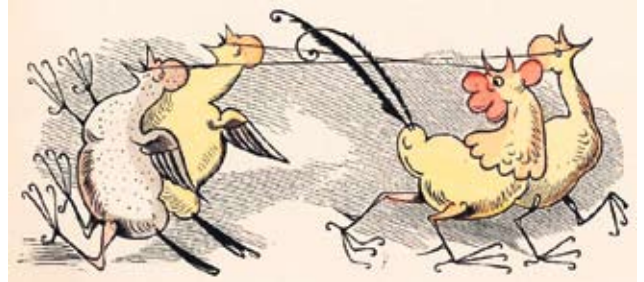
Door dit brood direct gepaaid,
 Heeft de haan driemaal gekraaid:
 Kukeluu, kuukuu, kuukuu,
 Kippen kom! We eten nuu!

Haan en kippen, blij van zinnen,
 Slikken elk een stuk naar binnen,

Maar zodra ze zich bezinnen,
 Weet geen kip wat te beginnen.

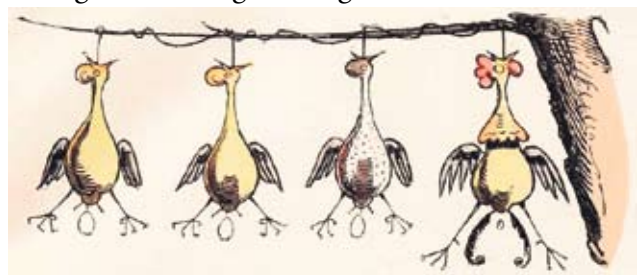
Kriskras en zonder overleg
 Trekt elk van hen de and'ren weg

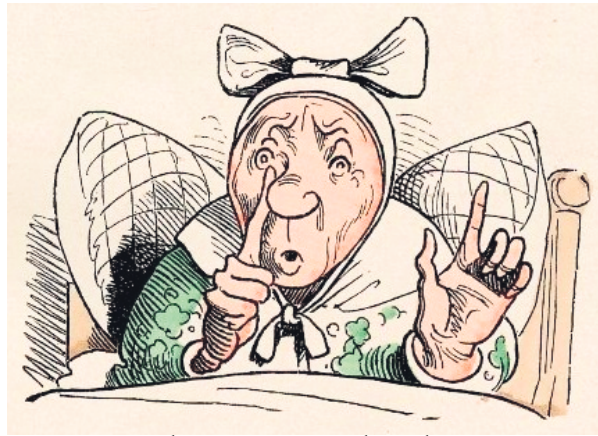
Ze fladderen op en dan weer neer,
 Oh heer, oh heer, oh heer.

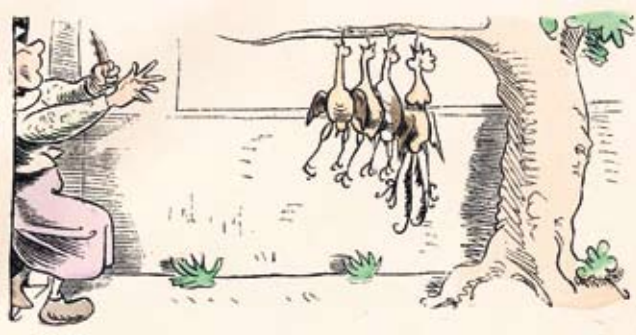
Ach, ze blijven aan de lange
 Dorre bomentakken hangen.
 En hun hals wordt lang en langer,
 Hun getokkel bang en banger,

Ieder legt nog snel een ei,
 En dan is de dood nabij.

Weduwe Lieten, in haar huis,
Hooft meteen, dit is niet pluis.

En zij gelooft haar ogen niet
Bij 't gruwelijk schouwspel dat zij ziet.
"Stroom, tranen, stroom!" zo jammert zij,
"Want alle hoop is nu voorbij."

Diepbedroefd omdat zij dood zijn,
Trekt zij nu haar mes tevoorschijn,
Sniijdt de lijkjes, diep in rouw,
Los van 't dodelijke touw.

"Ach, mijn levens mooiste droom,
Hangt dood aan deze appelboom."

Dan, haar blik geheel ontdaan,
Zien we haar naar binnen gaan.

Hun eerste streek is nu voorbij,
Hier volgt de tweede in de rij.

Tweede streek

Niet dan nadat weduwe Lieten
Ophield tranen te vergieten,
Dacht zij in haar droef gemoed pas,
Dat het nu wellicht wel goed was,
Om de vier doden, die tezamen
Veel te jong om 't leven kwamen,
Stilletjes, ter hunner ere,
Bruin gebraden te verteren.
'Tuurlijk was haar treurnis groot
Toen ze daar weerloos en bloot
Kaalgeplukt op 't aanrecht lagen
Zij, die eens op be'tre dagen
Levenslustig en parmant
Scharrelden in gras en zand.

Ach, daar welt een nieuwe snik.
Spits, haar keffer geeft geen kik.
Max en Maurits daarentegen,
Hebben zojuist het dak betreden.

Door de schoorsteen lokt het aanzien,
Van de kippen en de haan die

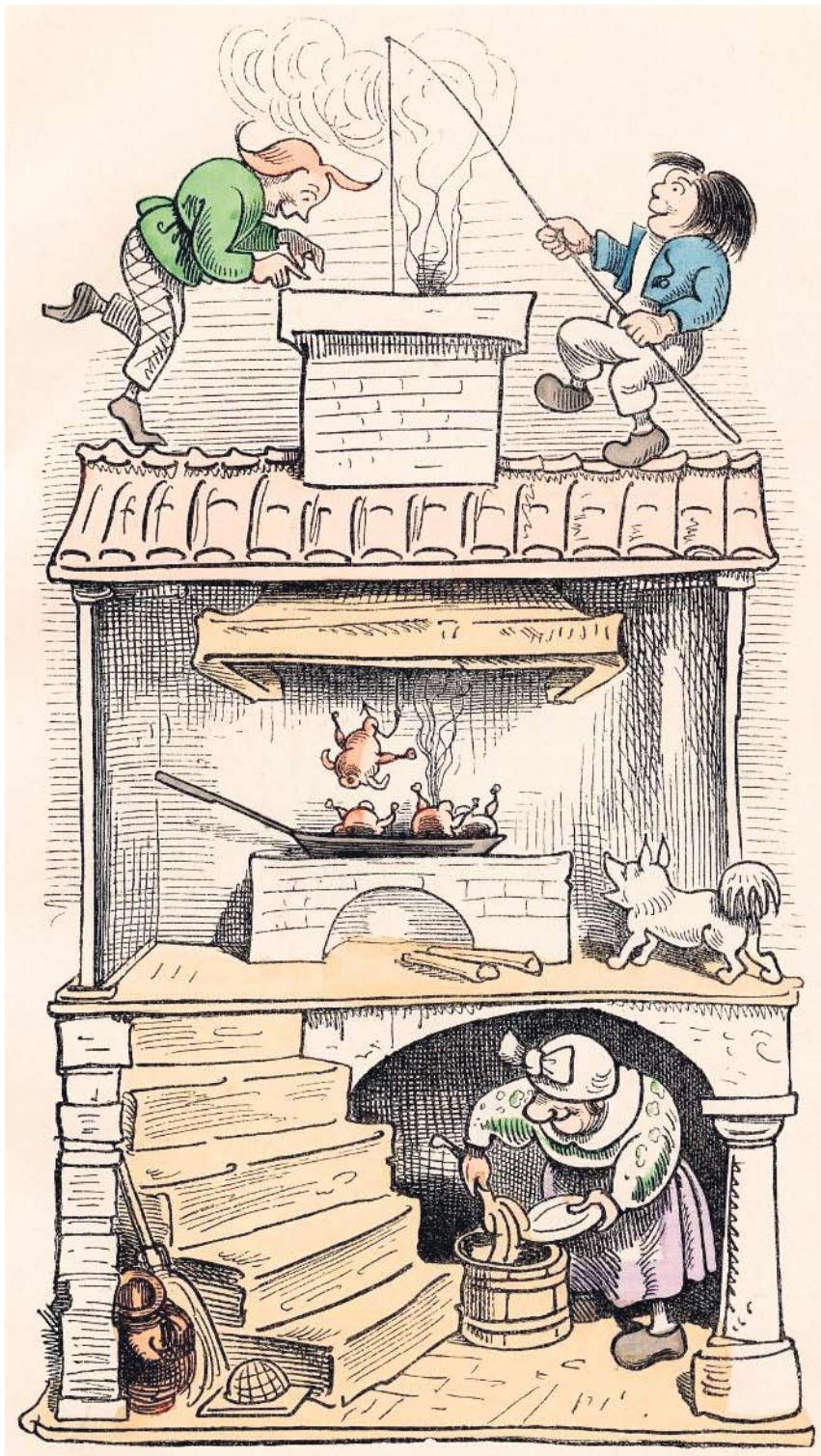

Schoongemaakt en zonder hoofden
Pruttelend in de braadpan stoven

Vrouw Lieten daalt nu met haar bord
De keldertrap af, en is kort
Uit het zicht verdwenen, om
Zuurkool te scheppen uit de ton.

Want zuurkool met gebrad erbij,
Is voor haar een lekkernij.
Ondertussen bij de schoorsteen
Loeren de jongens door de rook heen,
En zelfs hebben beide bengels
Gereedschap meegebracht, hun hengels.

Hatsekidee, hartstikke raak,
Ze slaan het haantje aan de haak.
Hatsekidee, weer is het beet,
Nu is 't een kipje, knapperig heet.

Ook de rest moet er aan geloven,
Door de schoorsteen komen ze boven.
En Spits die de vogels omhoog ziet gaan,
kan alleen machteloos aan 't blaffen slaan.

Maar het leed is al geleden
Max en Maurits allang beneden.
Pas als alle vogels zijn gevlogen,
Komt de weduwe naar boven.
Vastgenageld staat ze dan
Te staren naar de lege pan.

Geen kip te zien, oh grote grief,
"Spits!". Ze houdt hem voor de dief.

"Oh Spits, ik wens je naar de hel!
Wacht jij maar, ik krijg je wel!"

De keukenlepel, groot en zwaar,
Raakt Spits, en raakt en raakt hem maar.
Spits moet het jammerend ondergaan,
Ook al heeft hij niets misdaan.

Max en Maurits, ondertussen
Liggen goed verstopt te rusten.
Uit de mond van de schavuiten
Steekt nog een kippenpoot naar buiten.

Hun tweede streek is nu voorbij,
Hier volgt de derde in de rij.

Derde Streek

Voor het huis van de kleermaker,
Ligt een beek met stromend water

En daarover ligt een vlonder
Met de waterstroom daaronder

Max en Maurits, plaag der plagen,
Staan hier heimelijk te zagen.
Stiekem zagen zij van onder,
Door de balken van de vlonder.

Dan zetten zij de zaag opzij
En hoort men luid hun pesterij:

“Bèh, bèh, bèh, jij geitenbok.
Kom naar buiten, ouwe sok!”
Bok accepteerde veel in ‘t leven,
Zonder ook maar een kik te geven,
Maar dit vreselijk gesar,
Was zelfs d’oude bok te bar.

Kleermaker Bok, zo heet de vent,
Was in ‘t hele dorp bekend.

Zondagse pakken met een das,
Een korte broek, een lange jas,
Vesten met of zonder zakjes,
Ja, zelfs kleine jongenspakjes,
Al dit, en precies op maat,
Maakte Bok met naald en draad.
Was er iets te repareren
Aan de kleding van de heren,
Was er een scheurtje, een los naadje,
Hing een knoop slechts aan een draadje -
Hoe of wat of waar ‘t ook was,
Aan de broek of op de jas -
Alles maakte Bok met spoed,
Naaien zat hem in het bloed.

Iedereen in ‘t dorp, dit ziende,
Was met Bok graag goede vrienden.
Alleen Max en Maurits, niet zo mooi,
Zagen in hem hun tweede prooi.

Met zijn maatstok, in grote woede,
Rent heer Bok, niet op zijn hoede,

Naar buiten, waar opnieuw heel hard,
Een "Bokkie, Bokkie, Bèèh" hem tart.

Nauwelijks is hij op de vlonder,
Of krak, daar duikelt hij naar onder.

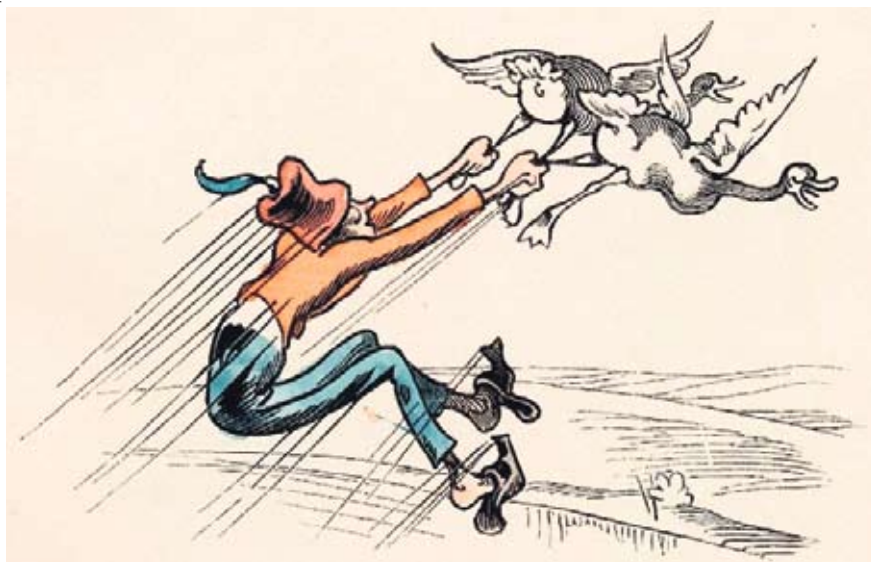
Nieuw gemekker klinkt wat later,
Maar dan ligt Bok al in 't water.

Juist op de plek van 't kopje-onder,
Doet een ganzenpaar haar ronde.

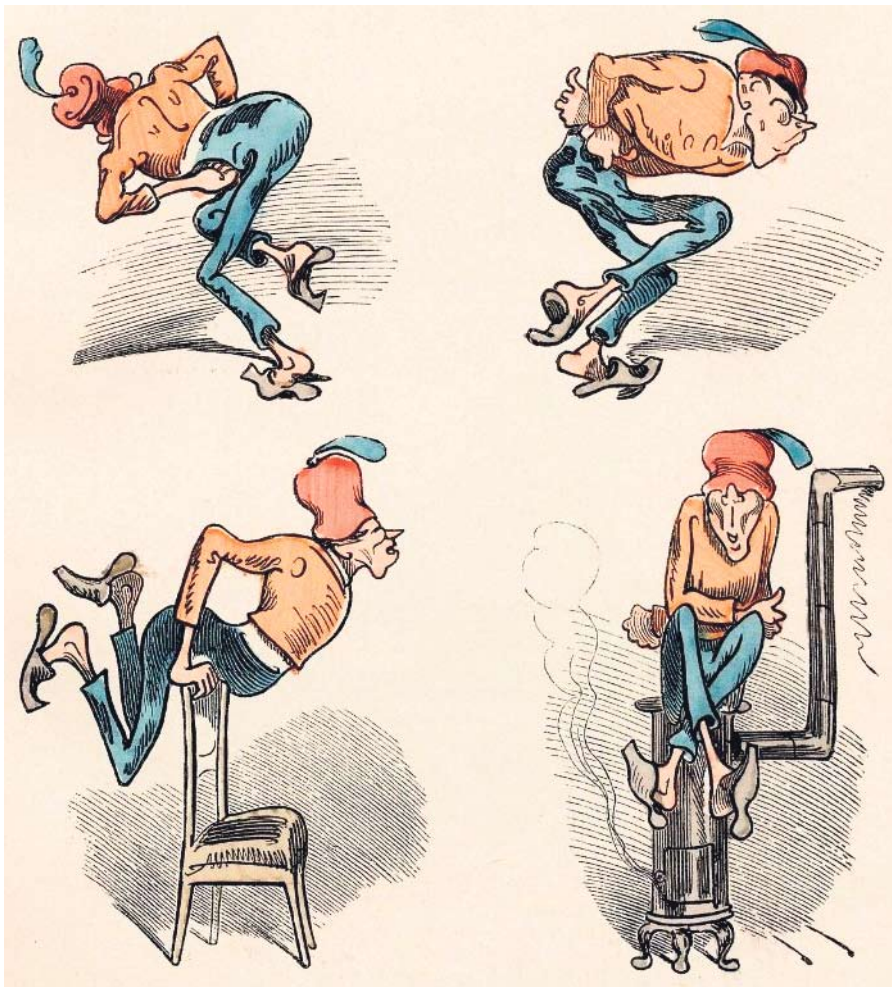
Half verdrinken in stervensnood
Grijpt Bok naar een reddingspoot.

Beide ganzen in de hand,
Fladdert hij hier weer aan land.

Ook al is ie nu gered, je
snapt, het was bepaald geen pretje.

Zo sloeg de zwemtocht d' oude baas
Op de maag en op de blaas.

Hoog is hier vrouw Bok te prijzen!
Die het sissende strijkijzer,
Op Bok's koude onderlijf,

Wrijft en wrijft en wrijft.
In het dorp, van mond tot mond,
Gaet weldra rond: Hij 's weer gezond!

Hun derde streek is nu voorbij,
Hier volgt de vierde in de rij.

Vierde streek

De moraal gebiedt vooral
Dat de Mens wat leren zal.
Maar alleen met schrijven, lezen,
Wordt men geen verstandig wezen.
En wie alleen maar sommen maakt,
Wordt als mens ook nooit volmaakt.
Wie voor volwassen door wil gaan,
Moet voor wijsheid openstaan.

Wie dit goed onderwijzen kan,
Is bovenmeester Dingeman.
Maar Max en Maurits, doof voor deugd,
Wensten zich een andere jeugd.
'T zal jou niet vreemd in d' oren klinken,
Dat zij zijn bloed wel konden drinken.
Zijn zwakke plek was gauw gezien:
Hij was verslaafd aan nicotien.
Iets wat men van een oude man,
Zonder meer begrijpen kan,
Om na 't onderwijzen van zulke gastjes,
De pijp ter mond te nemen en zachtjes
De rook te inhaleren en
In kringen uit te ademen.
Rond deze gewoonte van Dingeman,
Smeden Max en Maurits hun snode plan.
Een plan om, - ja! Dat zal hem leren!-
Zijn eigen pijp tegen hem te keren.
Als weer een zondag is gekomen,
En Dingeman voor alle vromen,

Bij het zingen van de psalmen
Het kerkorgel luid laat galmen,
Sluipt het tweetal de woning in
Waar Dingeman, zonder gezin,
Zo graag zijn grote meerschuijmpijp
Roekt in alle vreedzaamheid.

Terwijl Max de pijp gaat pakken
Haalt Maurits buskruit uit zijn zakken
En stopt, tot beider grote lol,
De pijpenkop tot de rand toe vol.
Wegwezen nu, zonder geluid,
Want de kerk is bijna uit.

Hier sluit Dingeman nu juist
De kerkdeur af en gaat naar huis.
Met psalmenboek en notenblad,
Gaat hij welgemoed op pad.

Om vervolgens, zeer tevreden,
Thuis zijn kamer te betreden.

Aan vrome zondagsplicht voldaan,
Steekt hij zijn tabakspijp aan.

“Ach”, zucht hij, mijn grootste vreugd,
Is wijsheid brengen aan de jeugd!”

Boem! Daar ontploft het kruit.
Met een verschrikkelijk geluid.
Koffiepot en waterglazen,
Inktpot, pen en bloemenvazen,
Kachel, stoel en lessenaar,
Alles tuimelt door elkaar.

Als de rook is opgetrokken,
Dingeman half dood geschrokken,
Nog levend godzijdank, maar hoe
Vrees'lijk is hij er aan toe!

Neus en oren, hand en voet,
Onherkenbaar, zwart als roet.
Zijn laatste haren, dunne witte,
Zijn verdwenen in de hitte.

Wie zal nu die gastjes leren?
Zijn klassen moeten hem ontberen.
Wie zal hen voortaan onderwijzen?
Wijsheid bieden? Straffen? Prijzen?
En waaruit zal meester roken?
Nu de pijp is stukgebroken.

Ja, de tijd heelt de meeste wonden.
Maar de pijp heeft zijn eind gevonden.

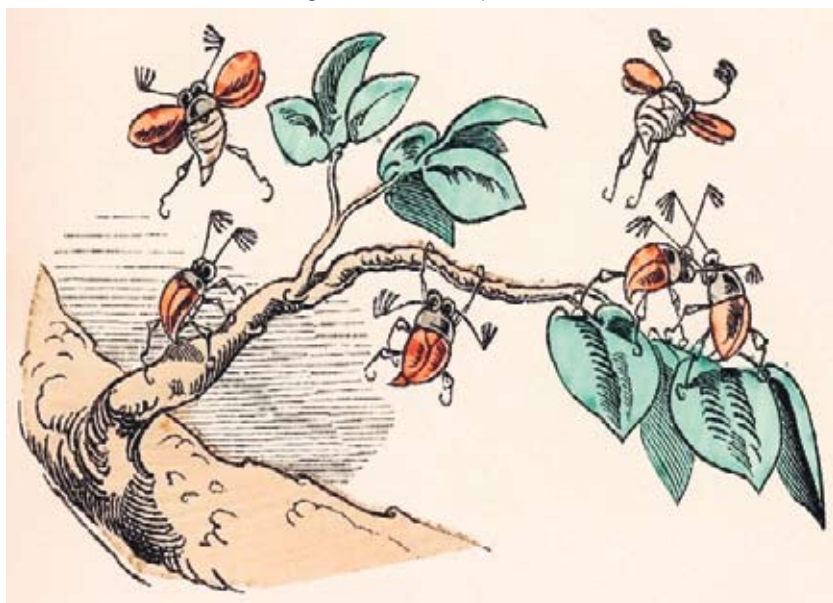
Hun vierde streek is nu voorbij,
Hier volgt de vijfde in de rij.

Vijfde streek

Als jij een oom hebt moet je goed
Weten hoe jij je gedragen moet. Een
Oom eist eerbied en respect
Bij elk weerzien of vertrek.
Daartussen eist hij elke dag
Van neef een onberispelijk gedrag.
Na het ontwaken uit zijn droom
Hooft hij graag "Goedemorgen Oom".
En daarna, in goed fatsoen,
"Kan ik nog wat voor u doen?"
Neemt de oom wat snuiftabak,
Niest hij met veel ongemak,
Roept Neef bezorgd, "Proost! Ome.
Moge het u wel bekomen".
Gaat oom uit en wordt 't laat,
Neef blijft wakker en paraat.
De pantoffels klaargezet,
Het nachthemd ligt al op ooms bed,
Platgestreken in de vouw,
Naast de slaapmuts, voor de kou.
Als oom logeert, al duurt het weken,
Zal het hem aan niets ontbreken.

Maar zo niet bij Max en Maurits.
Die hadden de pest aan ome Frits.
Dus toen oom Frits weer kwam logeren,
Zouden ze hem een lesje leren.

De oudere lezer kent de mei-
Kever nog wel van nabij.

Want voor de Aarde zo werd aangetast,
Was de meikever een geziene gast.
In de bomen, ook na mei,
Vloog en kroop en krabbelde hij.

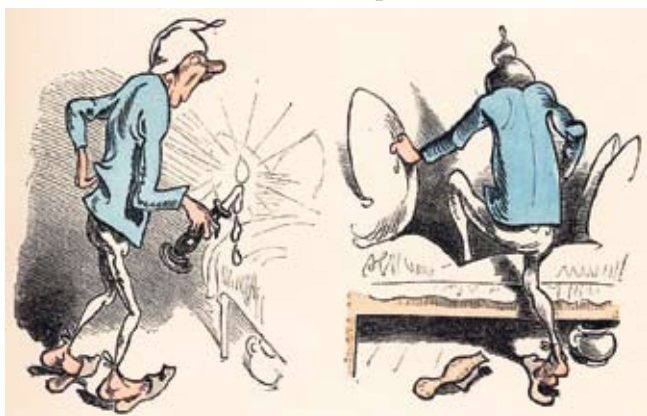
Max en Maurits, voor hun oom,
Schudden hier kevers uit de boom.

Zie ze die krabbeldieren pakken,
In twee bruinpapier zakken.

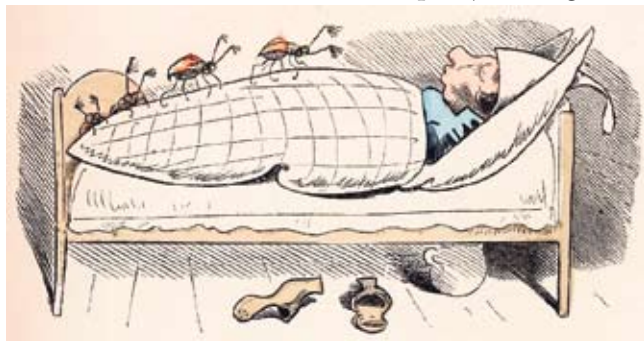
En ze stoppen die beestjes hier,
In het bed van oom, met veel plezier.

Met de slaapmuts opgezet,
Gaet oom Frits nu naar zijn bed.

Onder de deken, oogjes toe,
Valt oom in slaap, hij was erg moe.

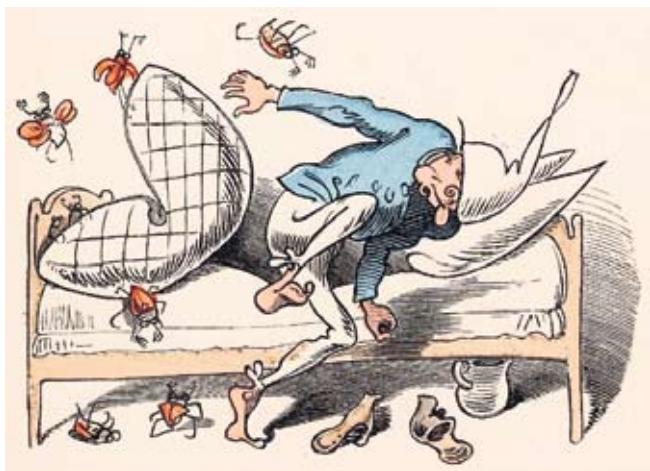
Maar de kevers, kribbel, krabbel,
Gaen in optocht aan de wandel.

Totdat de eerste van de stoet,
De neus van ome Frits ontmoet.

Oom schrikt wakker, "Wat is dat hier?"
En grijpt naar zo'n griezeldier.

Wij zien hoe oom hier vol ontzetting
Uit zijn bed en op de grond springt.

Ome Frits, in hoge nood,
Slaat en trapt ze allen dood.

Jakkes, nu zit er zelfs een
In zijn nek en aan zijn been.

Kijk maar, 't is nu echt voorbij
Met die keverkrabbelarij.

Voor en achter en rondom,
Kruijen, vliegen ze, brom, brom.

En oom Frits, nog altijd moe,
Doet opnieuw zijn ogen toe.

Hun vijfde streek is nu voorbij,
Hier volgt de zesde in de rij.

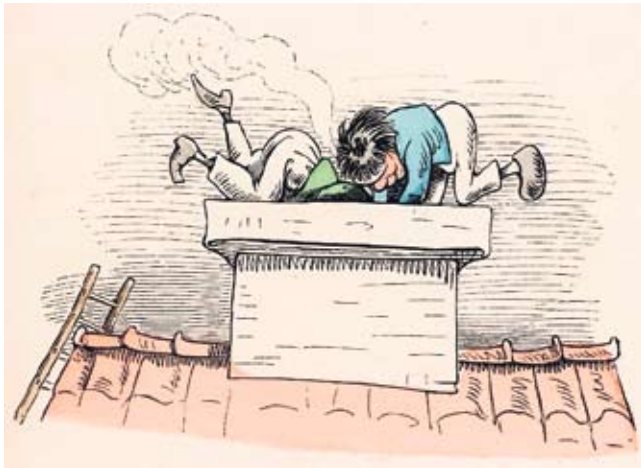

Zesde streek

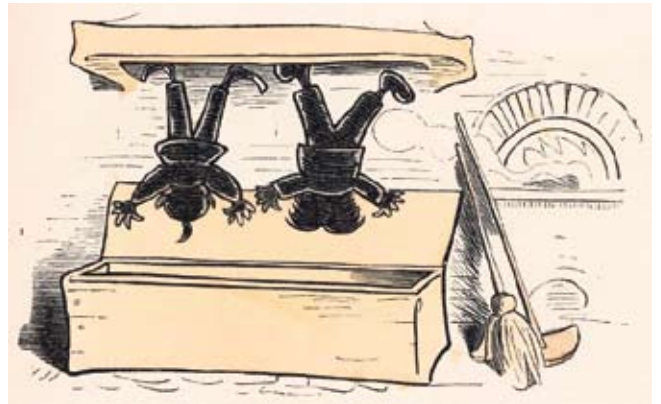
In de mooie voorjaartijd
Als de bakkers met veel vlijt
Van chocola een ei, een haas en
Ander snoep maken voor Pasen,
Willen onze twee deugnieten,
Daar ook graag van meegenieten.

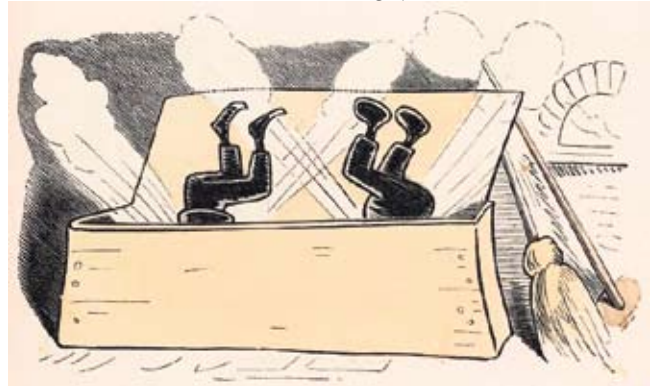
Maar de meesterbakker sluit,
De bakkerij af, en de buit!

Men moet, wil men iets beginnen,
Daarom door de schoorsteen binnen.

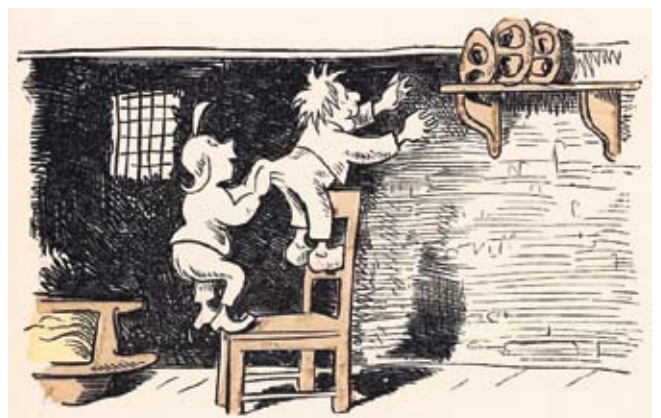
Roetsj, daar komen ze al beiden,
Roetzwart uit de schoorsteen glijden.

Oeff. Ze vallen zonder meer
In de grote meelkist neer.

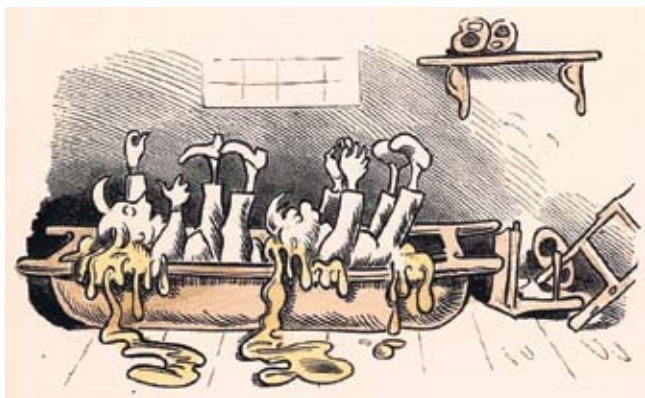
Hopla! Daar staan zij meteen,
Wit als krijt weer op de been.

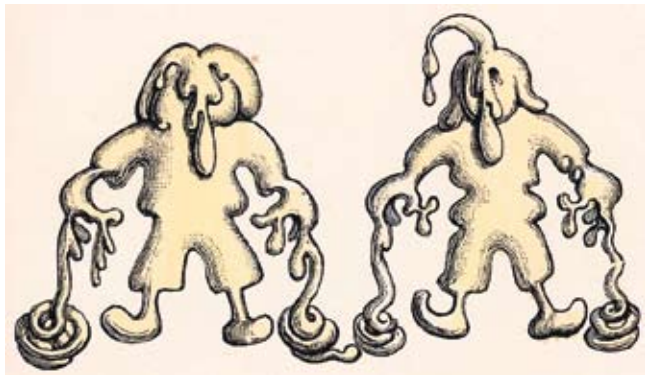
Zie hen hier de stoel opspringen
Naar de plank met krakelingen

Krak, de stoel is stuk en leeg:

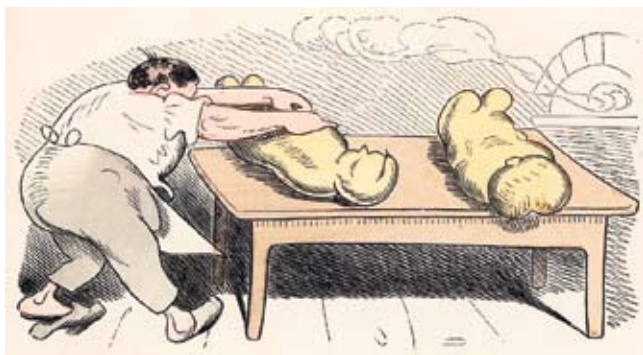
Plets! Twee jongens in het deeg.

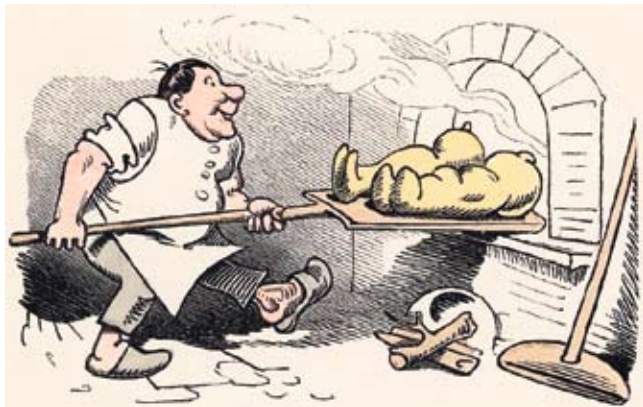
Als grote koeken staan zij daar,
Gehuld in deeg tot aan hun haar.

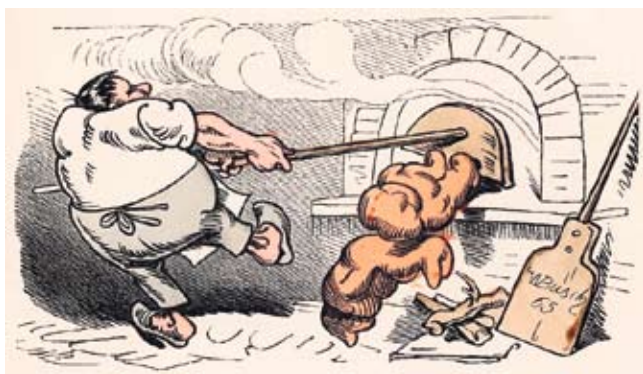
En kijk wie daar nu achter hen staat.
De bakker betrapte ze op heterdaad!

Een, twee, drie, nog vóór de vier,
Ziet men alleen twee broden hier.

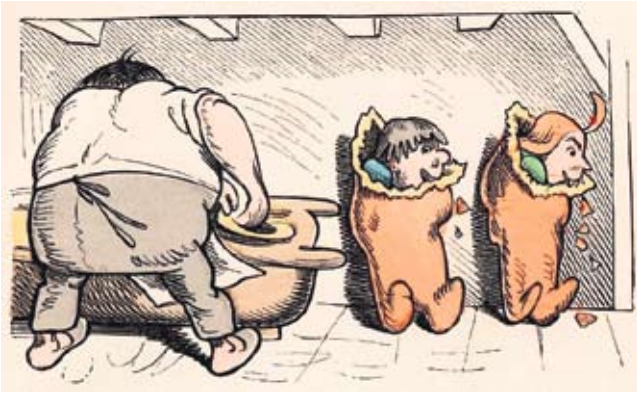
Zoef! Het tweetal wordt geschoven
In de gloeiend hete oven.

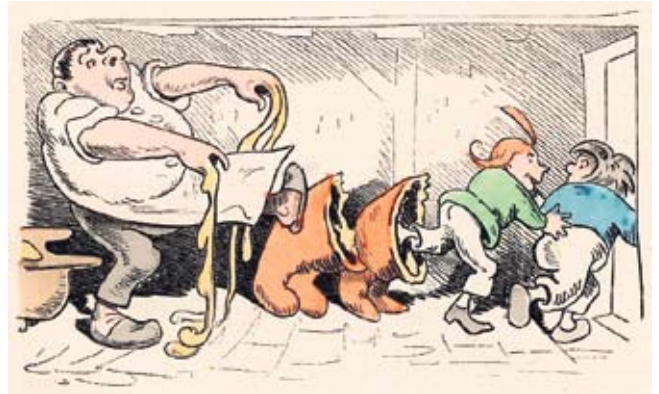
Zoef! Daar glijden ze naar buiten;
Bruin en gaar, die twee schavuiten!

Ieder denkt, nu is't voorbij!
Maar oh nee, nòg leven zij.

Knibbel, knabbel, eet de vulling
Zich met smaak door de omhulling.

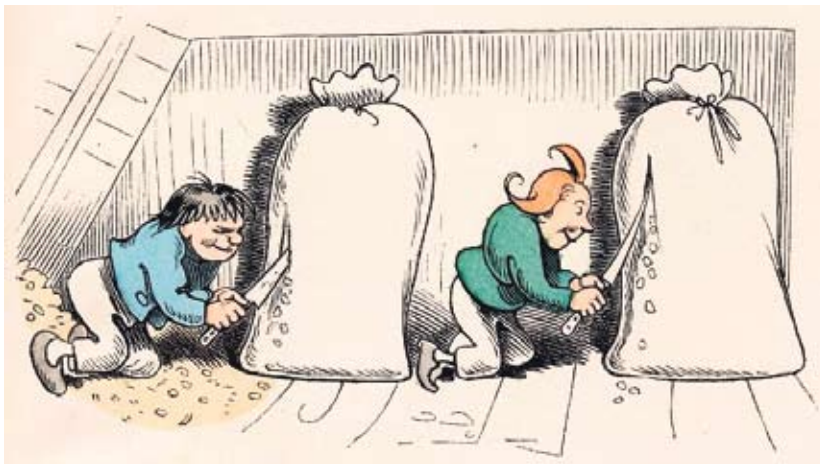

De meester bakker brult: "Oh jee.
Zie ze vluchten, alle twee!"

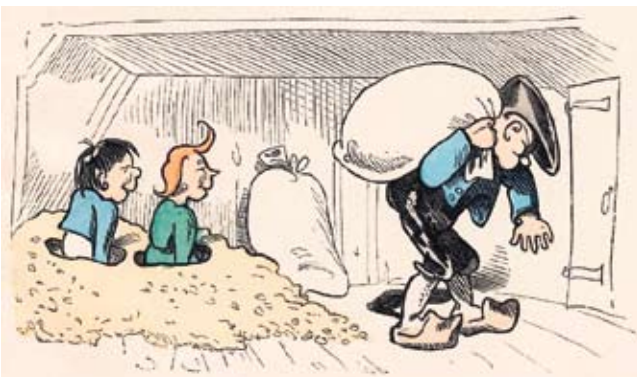
Hun zesde streek is nu voorbij,
Hier volgt de laatste in de rij.

Laatste streek

Max en Maurits, wee oh wee!
Nu is 't gebeurd met jullie twee!

Waarom moesten zij ook beiden
Gaten in de zakken snijden?

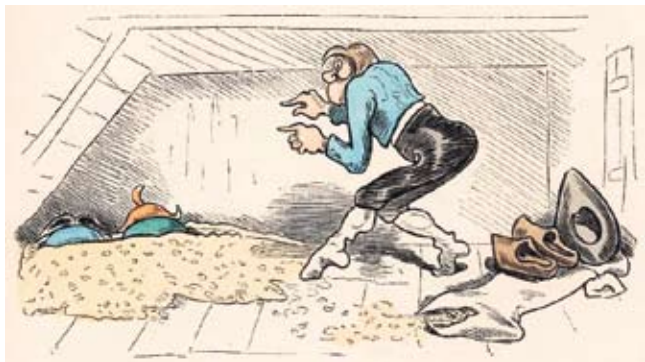
Kijk, hier tilt boer Balkenende
Net zo'n graanzak op zijn lende.

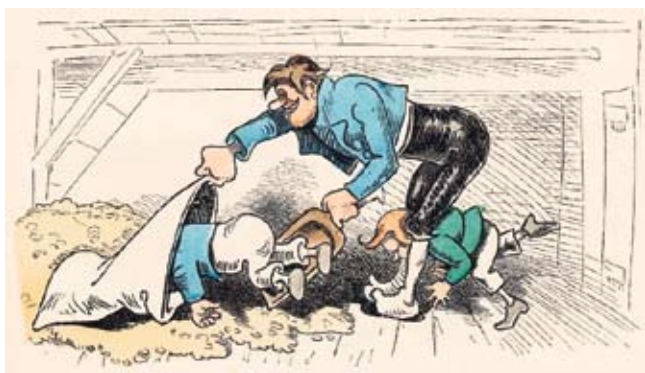
Nauwelijks op zijn rug genomen,
Of 't graan begint te stromen.

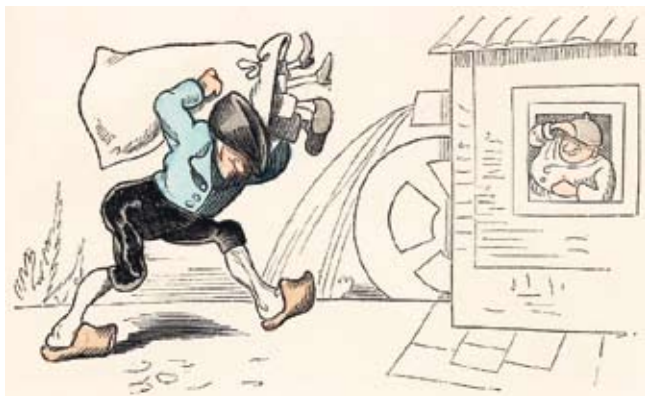
Met een stomverbaasd gezicht
Roept hij "Gèt. Dat ding wordt licht!"

Ha! Daar ziet hij, "Oah da's moooi!"
Max en Maurits onder het hooi.

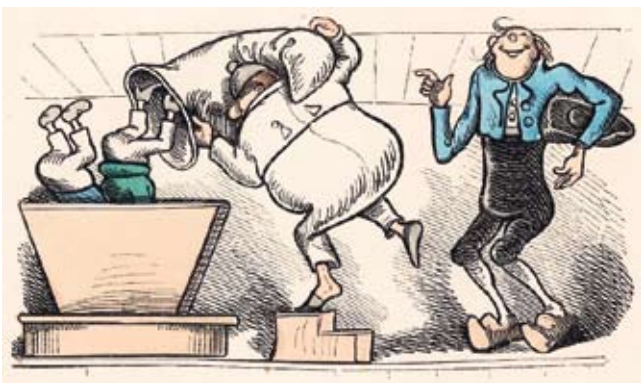
En hij scheidt met groot gemak
Beiden in een diepe zak.

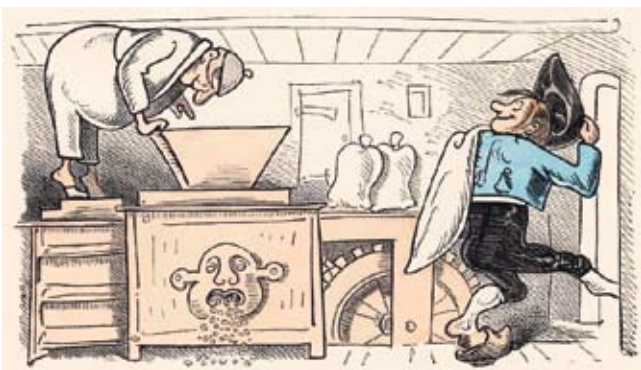
Met Max en Maurits op hete kolen,
Gaat de zak nu richting molen.

"Meester Mulder", roept de man,
"Maal dit spul, zo snel je kan!"

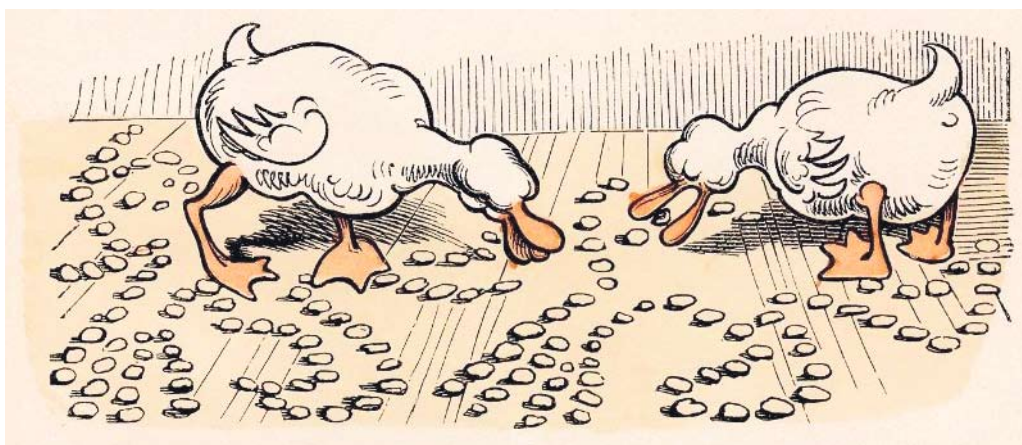
Mulder vult hier met oprechte
Vreugde nu zijn molentrichter.

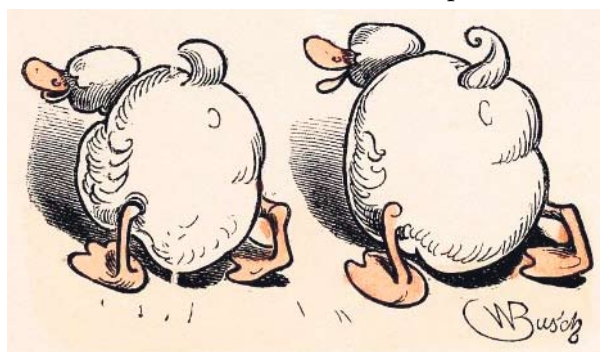
Rikkeraake! Rikkeraak!
Maalt de molen met gekraak.

Hier zie je nog één keer hun contour
Fijngemalen op de molenvloer.

Dan, met snaterende kop

Eten eindjes de restjes op.

Slot

Heel het dorp wist van 't gebeuren,
 Maar niemand wilde er om treuren.
 De weduwe Lieten zei heel zacht:
 "Dat heb ik altijd wel gedacht".
 Kleermaker Bok vond nogal koel:
 "Slechtheid is geen levensdoel!"
 En bovenmeester Dingeman,
 Die dacht er zo het zijne van.
 De meester bakker vroeg, goed boos:
 "Waarom is de mens zo'n snoepdoos!"
 Zelfs oom Frits kon je alleen betrappen
 Op "Ja, dat komt van domme grappen!".

Maar de gemiddelde boerenman
 Dacht: "Gèt! Wot goat mie dat an!"
 In het hele dorp kortom,
 Hoorde men een blij gebrom:
 "God zij dank. Die pesterij
 Is nu eindelijk voorbij!"

vervolg van pagina 2

bein, de pechvogel. Hij wordt door een jongetje gevangen en in huis genomen, maar niet in een kooi gezet. Daardoor kan hij alles doen wat hij niet mag doen. Hij zet het hele huis op stelten, alles valt om, alles gaat kapot door zijn gefladder. Het ellendige slot is dat hij zichzelf ophangt omdat hij verstrikt raakt in een draad uit de breimand. De onfortuinlijke raaf treft natuurlijk geen enkele blaam, hij deed gewoon wat zijn natuur hem ingaf. Busch, die niets moest hebben van 'philisterhafte Geselligkeit' en de 'dressuurbehoefte' van de bourgeoisie, laat een schijnheilige volwassene aan het eind met opgeheven vingertje over het lot van de raaf zeggen: 'Die Bosheit war sein Hauptpläsier, / Drum, hängt er hier!'. Dit is een verhaal waarvan de strekking niet voor de hand ligt, maar die zou kunnen luiden: wanneer kinderen onnatuurlijk worden opgevoed (gedresseerd naar de burgerlijkste normen), gaan ze onvermijdelijk rare dingen doen, zoals de raaf Hans Hucklebein.

Deze fragmenten zijn afkomstig uit het artikel "Wilhelm Busch, een lachende pessimist" door Carel Peeters in Vrij Nederland, 29-07-2007.

Het hele artikel is te lezen op internet: <<http://www.vn.nl/KunstCultuur/KunstDesign/ArtikelKunstDesign/WilhelmBusch,EenLachendePessimist.htm>>

Een ander interessant artikel over Wilhelm Busch door Jan Blokker stond op 4 januari 2008 in de NRC:

Nog te lezen op <<http://www.nrcboeken.nl/recensie/de-barbaarse-woede-van-een-milde-ziel>>

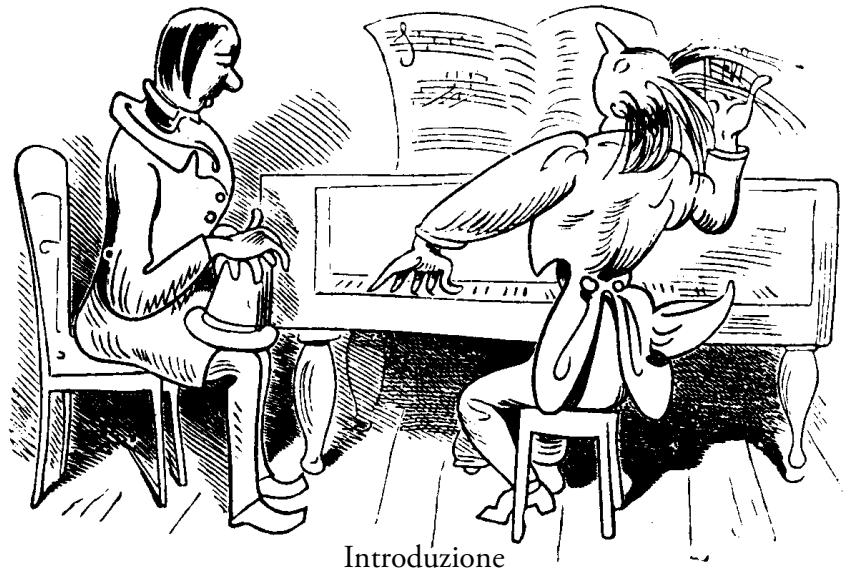
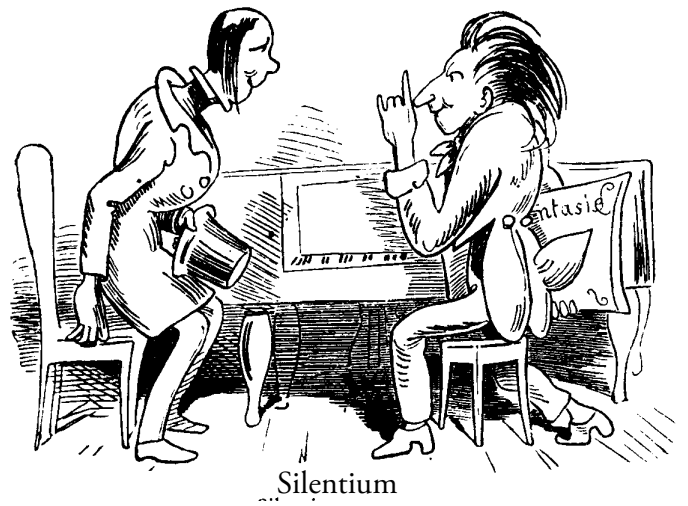
Tenslotte is er een prachtige website: <<http://www.wilhelm-busch.de>> met een link naar het Wilhelm Busch Museum in Hannover.

De vlieg en de virtuoos

Dat Busch striptekenaars en cartoonisten zo aanspreekt, heeft alles te maken met de dynamiek in zijn tekeningen. Busch wist elke emotie om te zetten in een houding of beweging. Elke lijn stond bij hem in het teken van de expressie van begeerte, wraak, jaloezie, genot, verbijstering, paniek, leedvermaak of kwaadaardigheid. Dat kon een simpele gedaante aannemen, zoals in De vlieg: de slapende man die gestoord wordt door een vlieg. Of iets ingewikkelder in De virtuoos, de briljante reeks tekeningen van een klavierleeuw. Op elke tekening is te zien in welk tempo de pianist aan het spelen is ('Fugo del diavolo', 'Finale furioso').

Carel Peeters/Vrij Nederland

De virtuoos

Adagio

Adagio con sentimento

Maëstoso

Cappriccioso

Forte vivace

Fortissimo vivacissimo

Piano

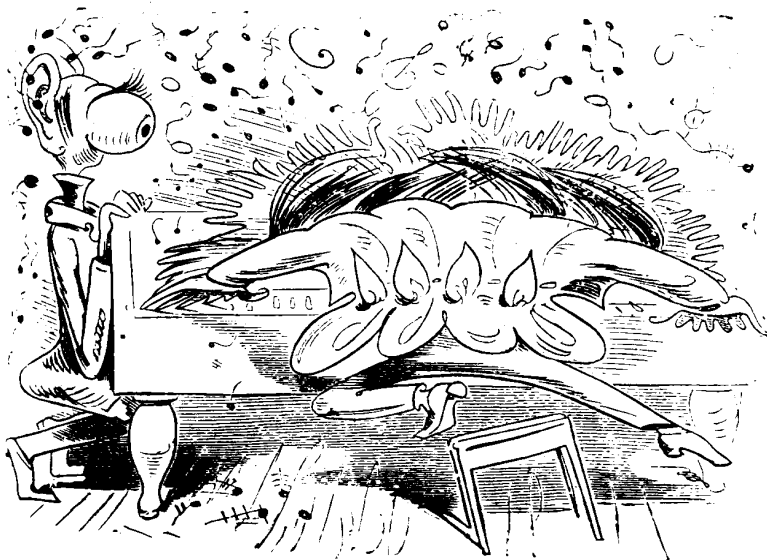
Smorzando

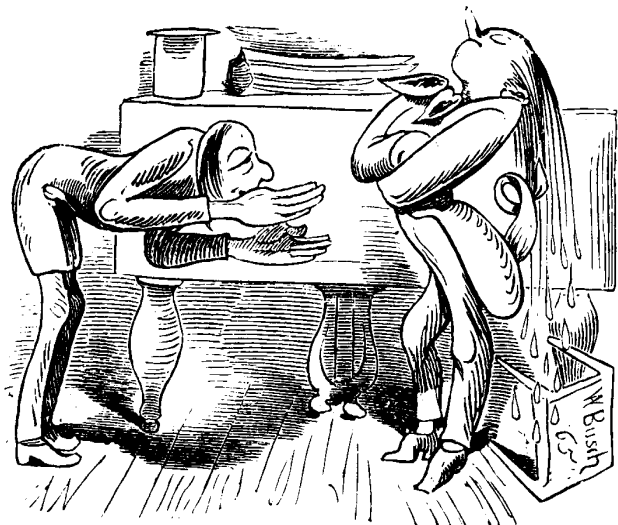
Passaggio cromatico

Fuga del diavolo

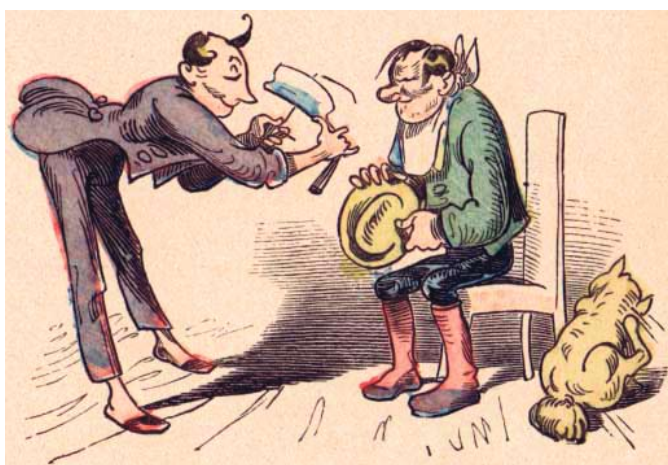
Finale furioso

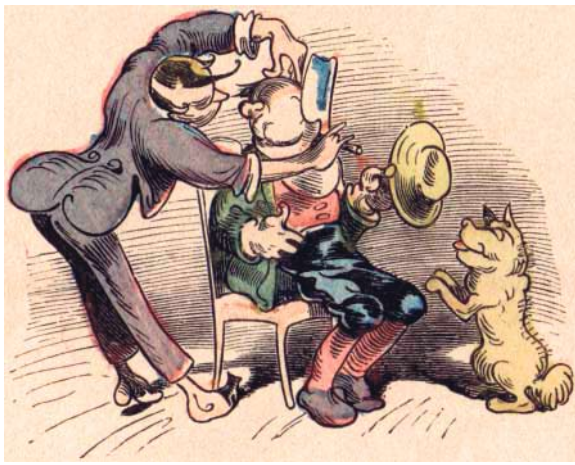

Bravo-bravissimo

De behendige haarkunstenaar en zijn verstandige hond
een geschiedenis zonder woorden

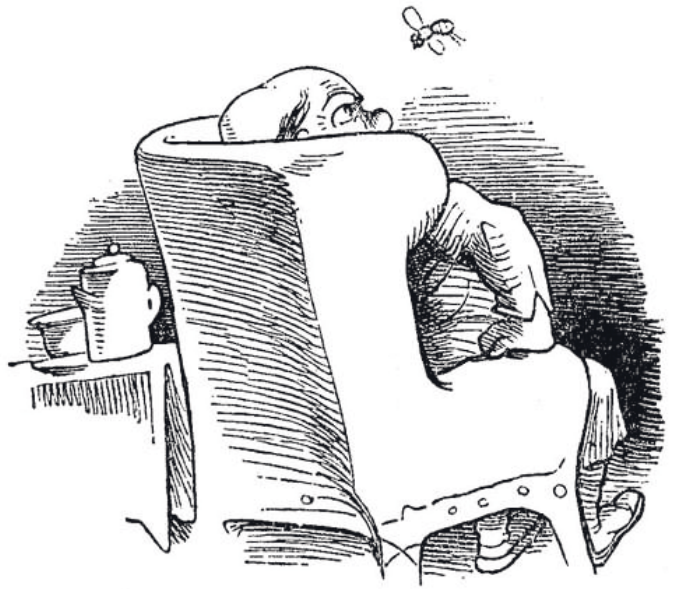

De vlieg

De intendant, om uit te buiken,
Wil na het maal zijn ogen sluiten.

Die, nog maar net in slaap geweest,
gewekt wordt door dit bromvliegbeest.

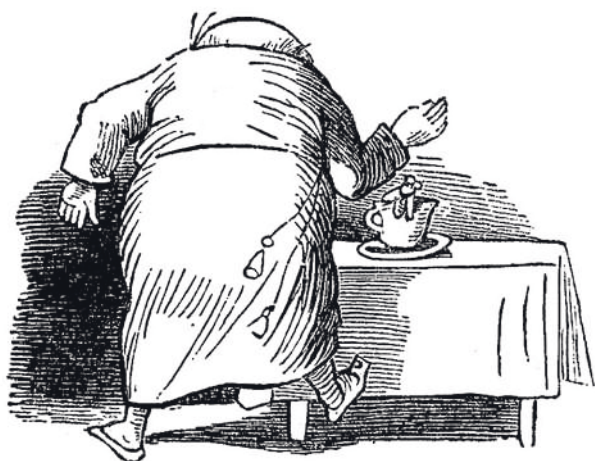
De vlieg heeft and're plannen, want
Hij zoemt in 't oor van de intendant,

De vlieg kriebelt nu midden op
De kale intendantenkop.

De intendant springt uit zijn vel.
"Wacht jij maar, Ik krijg je wel".

De vlieg bromt rond de koffiekop.
De intendant rukt langzaam op.

Pats, daar heeft de intendant,
De vlieg daadwerk'lijk in de hand.

Hij opent zijn hand een heel klein beetje
Om de vlieg te pakken door het spleetje.

Zoem, daar heeft ze zich bevrijd,
Ze is alleen een pootje kwijt.

De vliegenmepper komt tevoorschijn,
Dra zal het met de vlieg voorbij zijn.

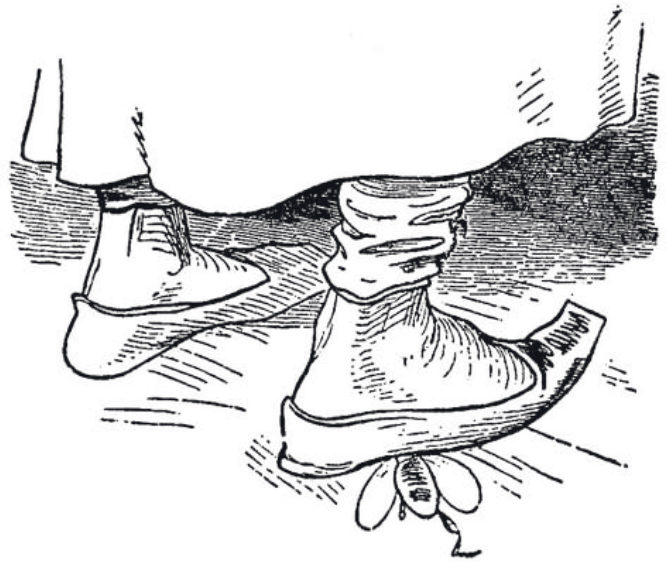
Zijn ogen vast gericht op 't doel,
Beklimt de intendant zijn stoel.

Vrolijk beziet hij het insect,
Haar vleugeltjes stil en uitgestrekt.

Boem, daar liggen stoel en hij!
De vlieg is blij en zoemt voorbij.

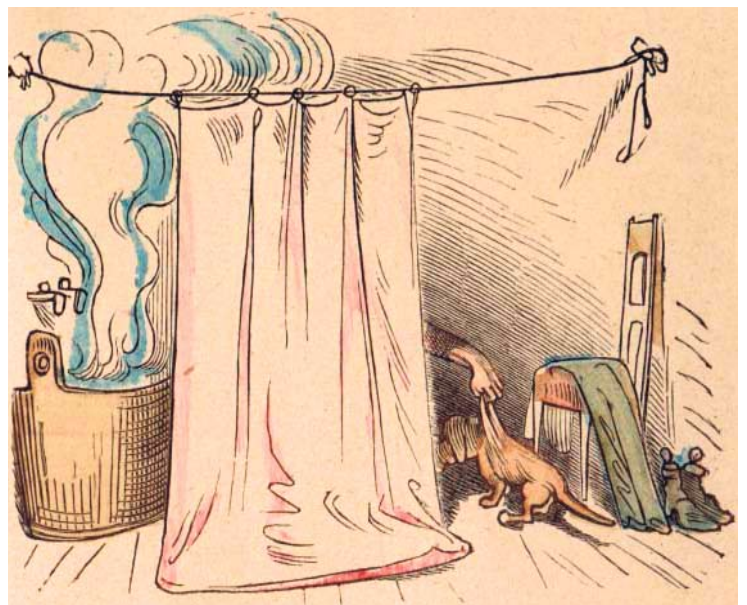
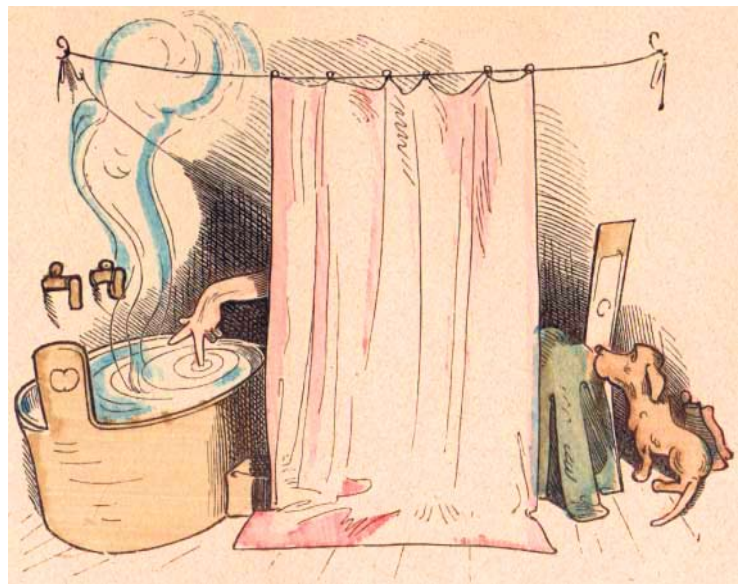
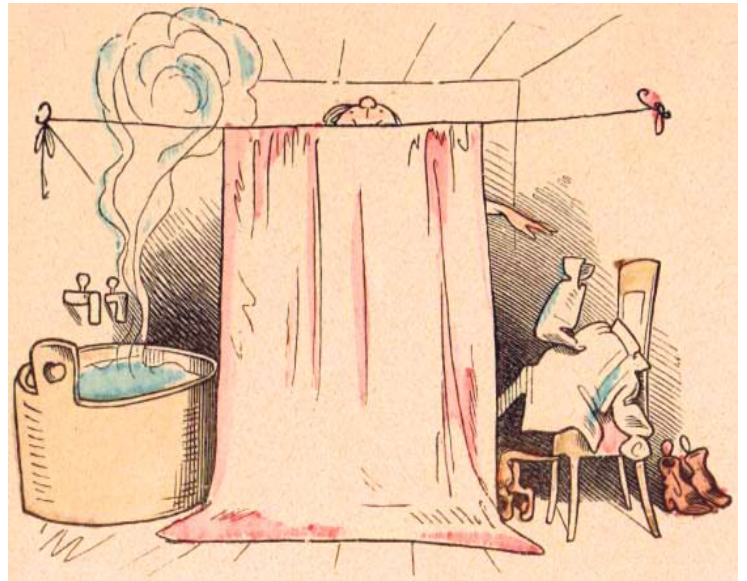

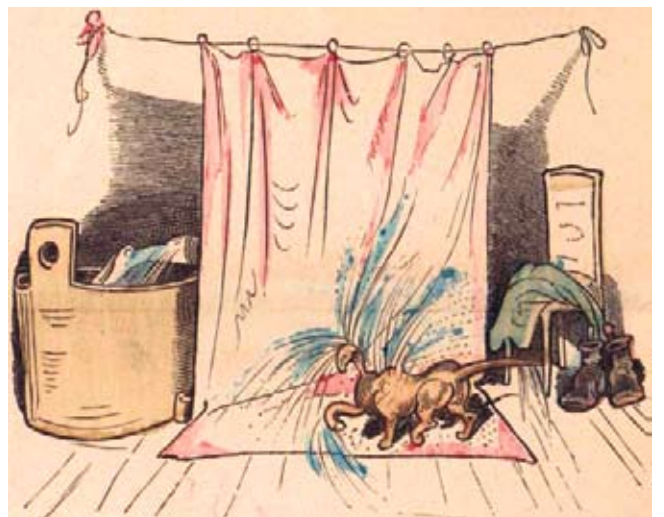
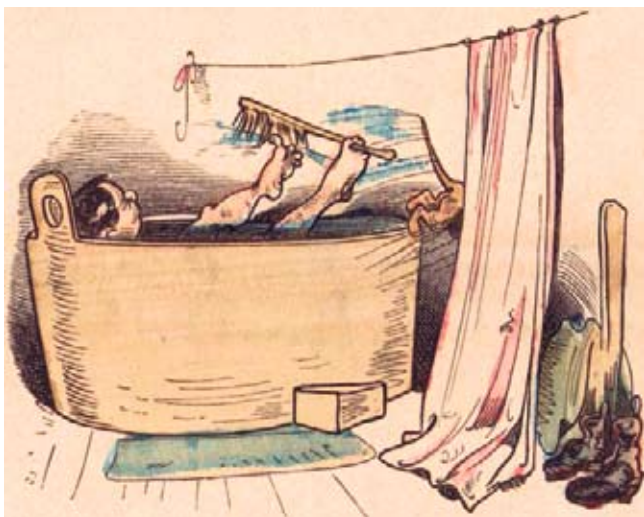
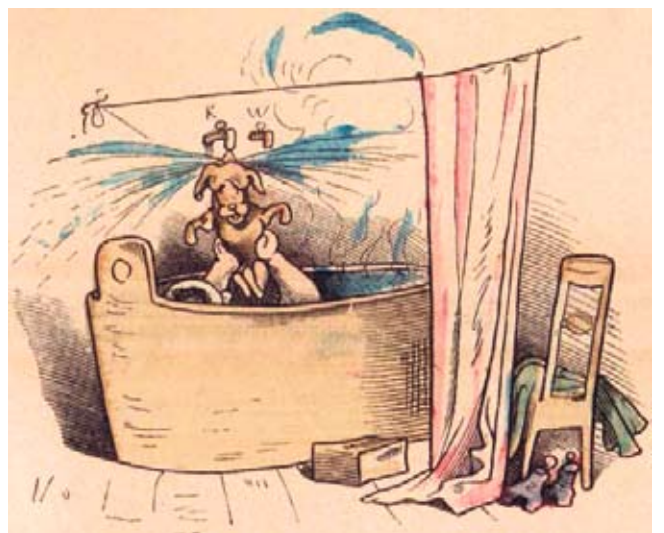
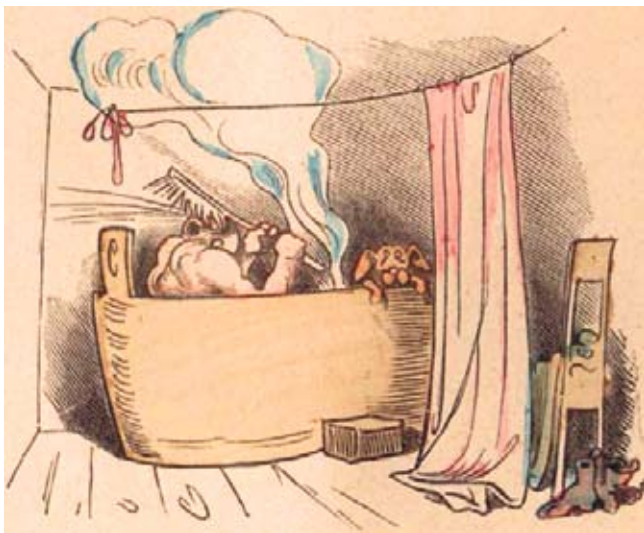
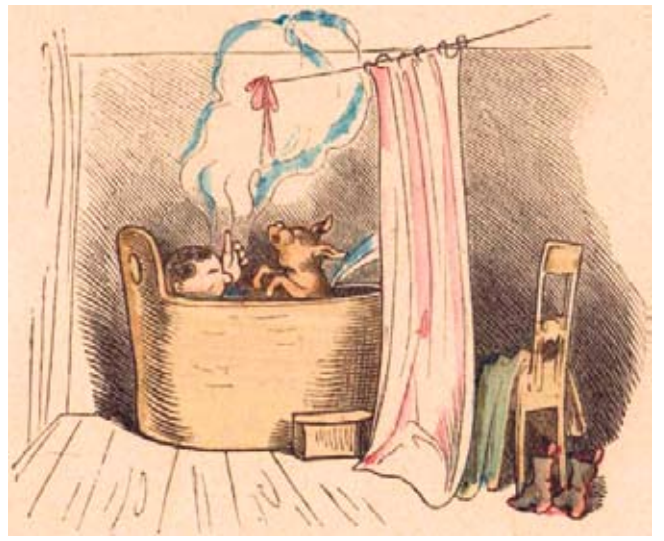
Nu haalt hij uit met veel geweld.
De vlieg wordt eindelijk geveld.

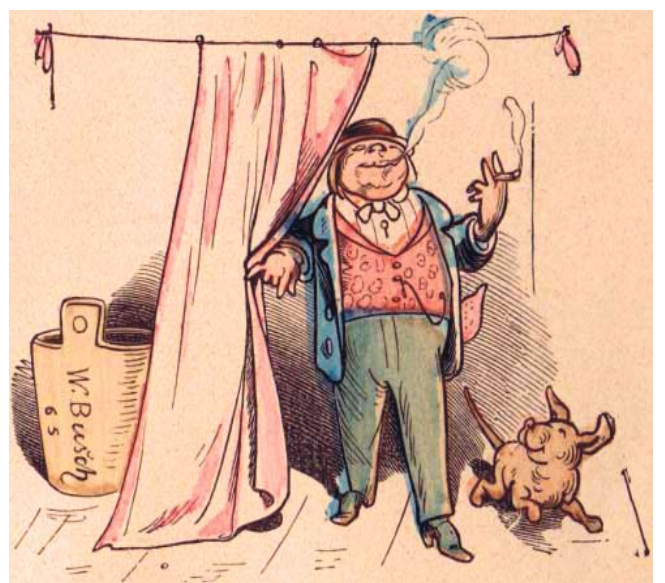
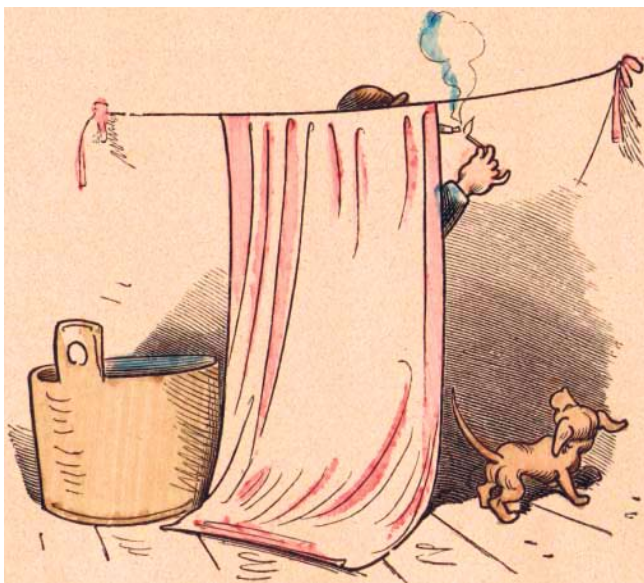
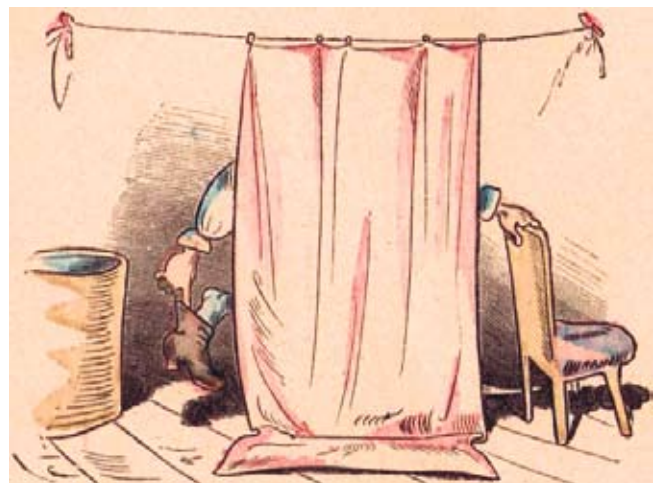
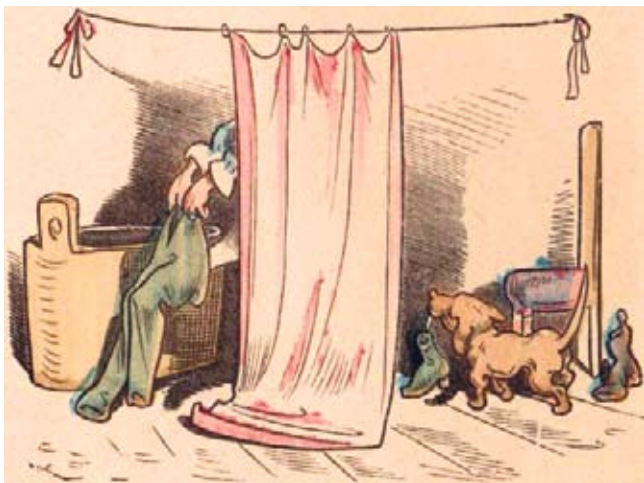
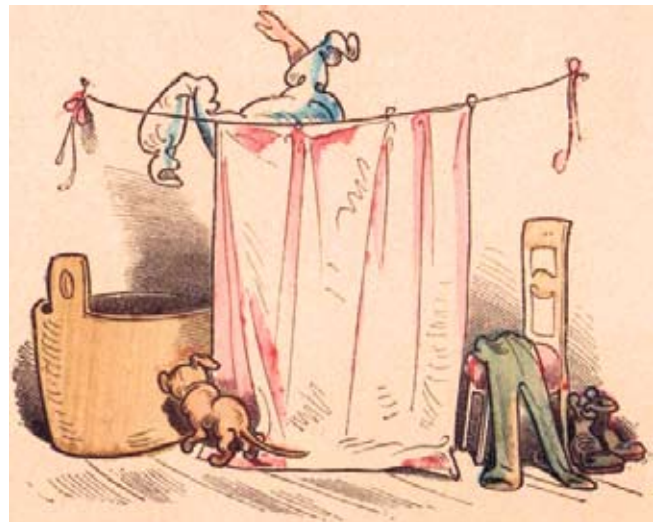
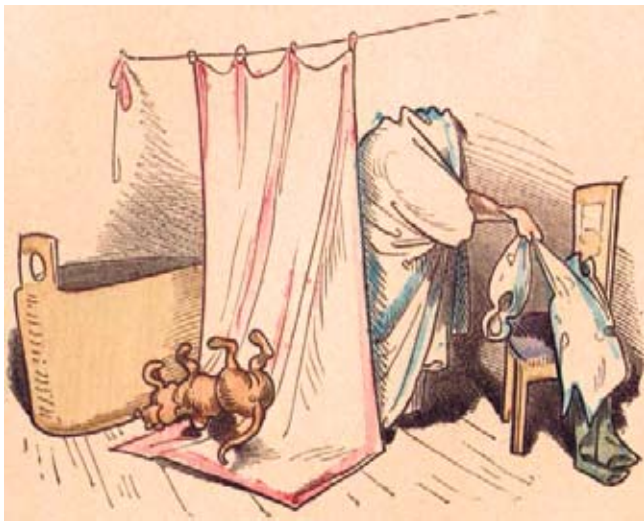
't Is goed om na het maal te rusten.
Alleen, er komt zo vaak wat tussen...

Het warme bad

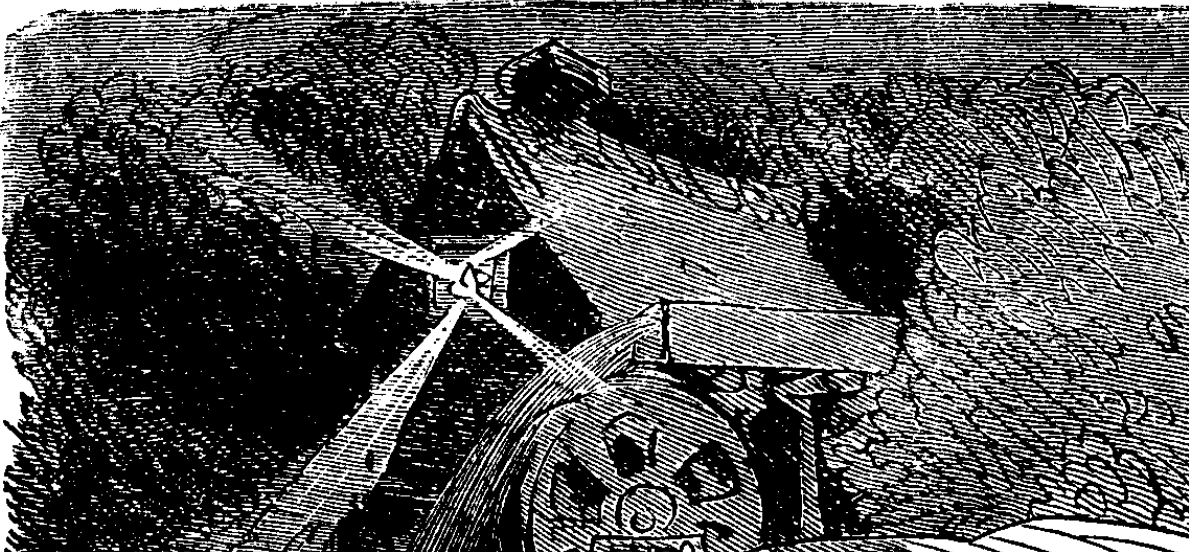

De onverschrokken Molenaarsdochter

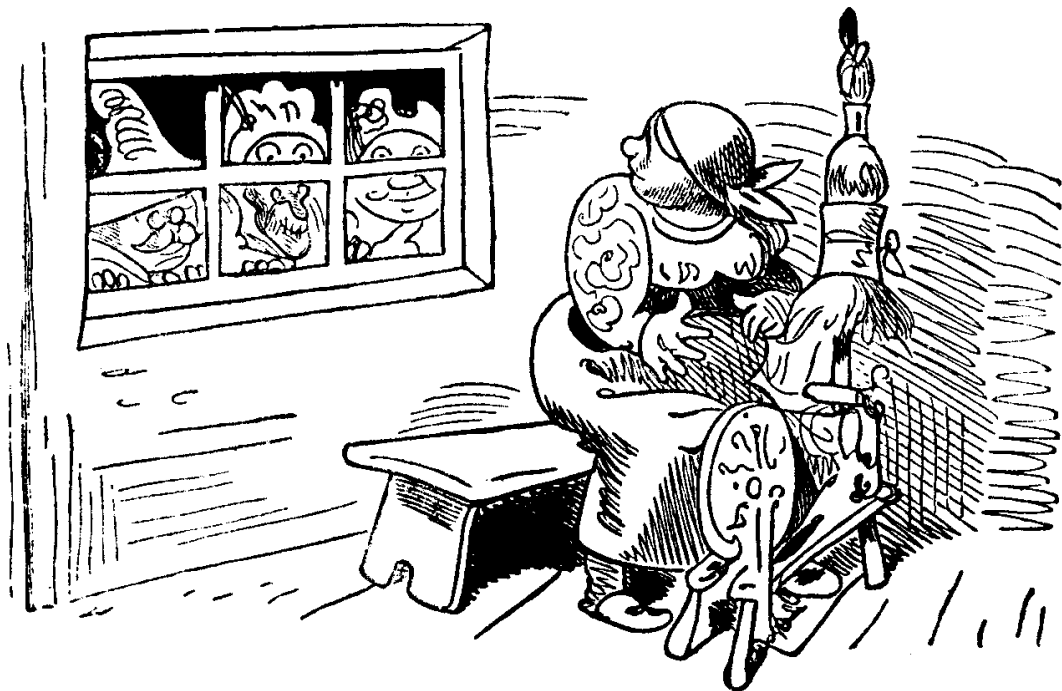
*Es heult der Sturm, die Nacht ist graus,
Die Lampe schimmert in Müllerhaus.*

De stormwind huilt, de nacht is vol gevaar.
Er flakkert een lamp bij de molenaar.

*Da schleichen drei Räuber wild und stumm
-Husch, husch! pist, pist!- um's Haus herum.*

Drie woeste rovers sluipen verholen,
- Ssst, sssst, psst, psst! - rondom de molen.

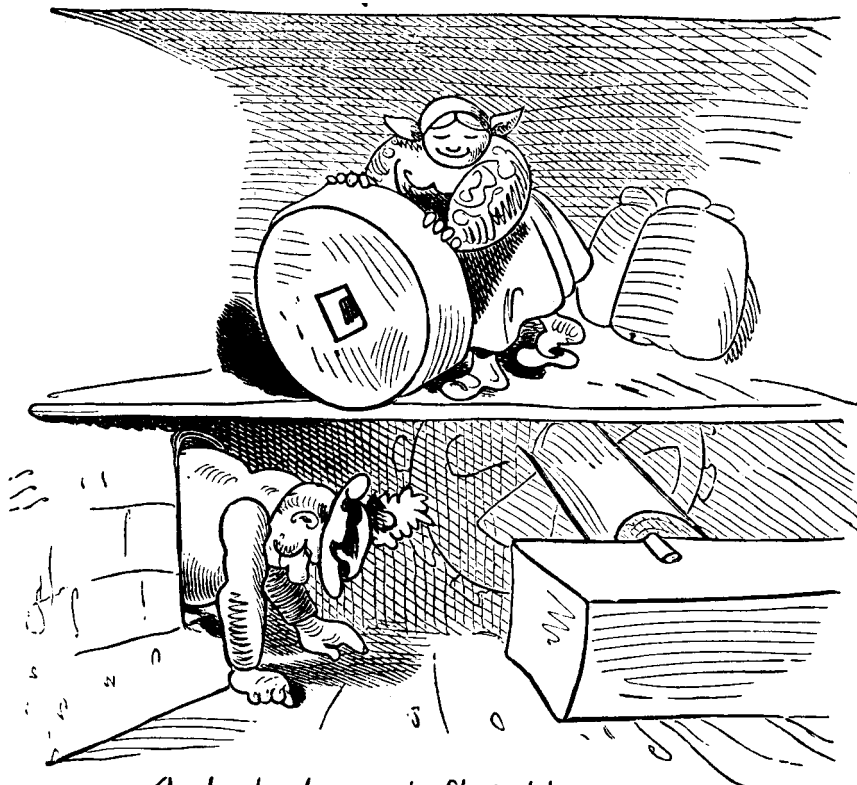
*Die Müllertochter spinnt alle in,
Drei Räuber schaun zum Fenster herein.*

Heel alleen zit daar de dochter te spinnen.
Drie rovers loeren door 't venster naar binnen.

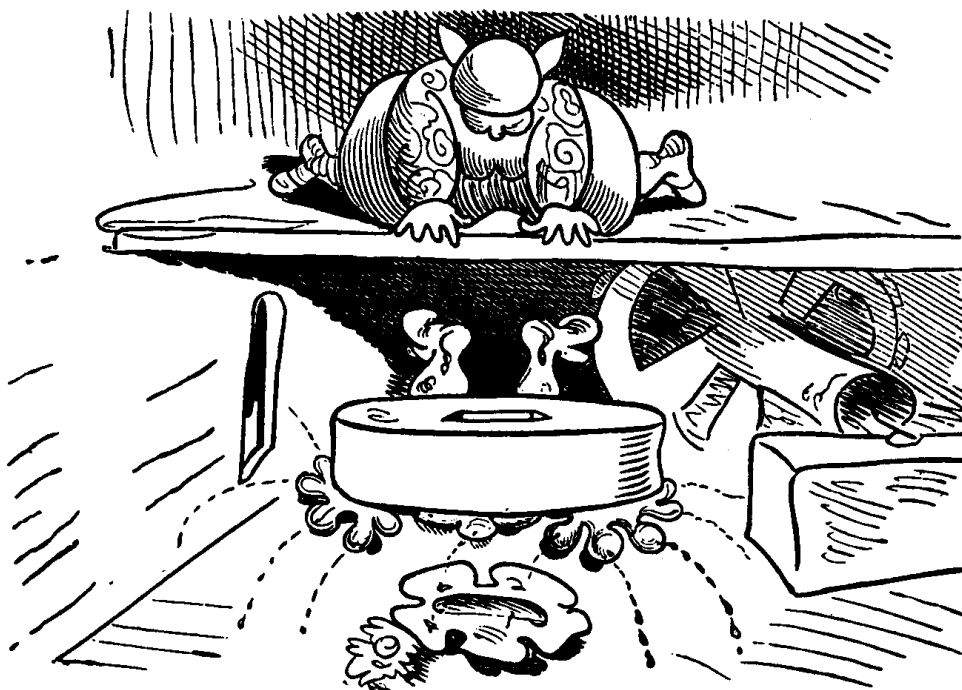
*Der zweite will Blut, der dritte will Gold,
Der erste der ist dem Mäd'el hold.*

De tweede wil bloed zien. De derde wil buit.
De eerste is op 't meisje uit.

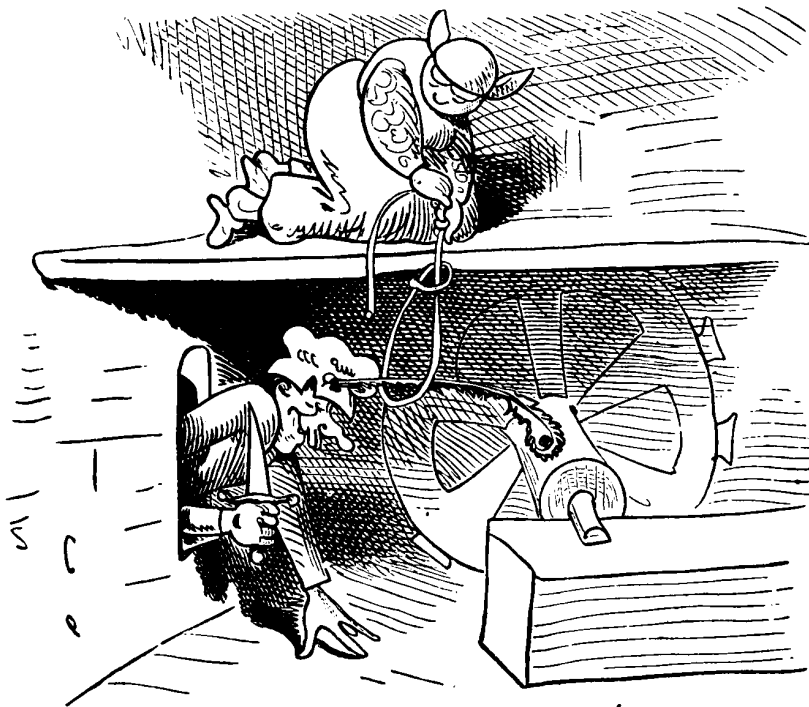
*Und als der erste steigt herein
Da hebt das Mädchen den Mühlenstein.*

Op de eerste rover, hier nog niet ter been,
Wacht binnen het meisje met de molensteen.

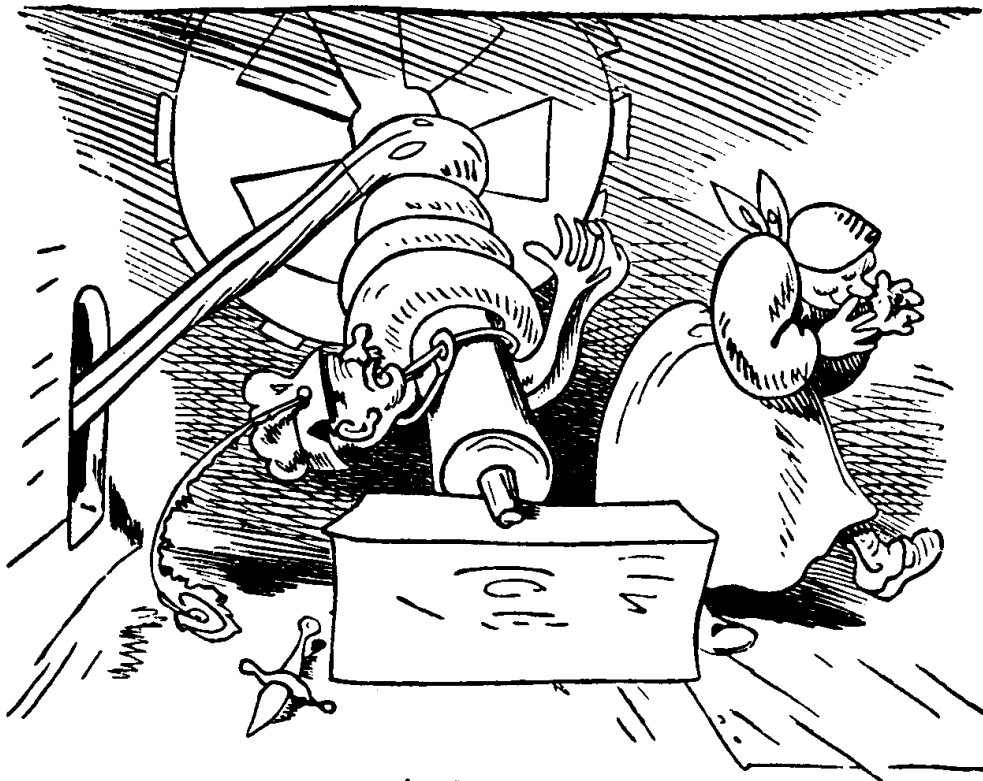
*Und - patsch! - der Räuber lebt nicht mehr
Der Mühlenstein drückt ihn gar zu sehr*

Klabats! De rover leeft niet meer.
De molensteen bedrukt hem te zeer.

Doch schon erscheint mordgierig-heit
Und steigt durch's Loch der Räuber zweiter.

Dan, vol van moordzuchtig vuur,
Kruipt de tweede door 't gat in de muur.

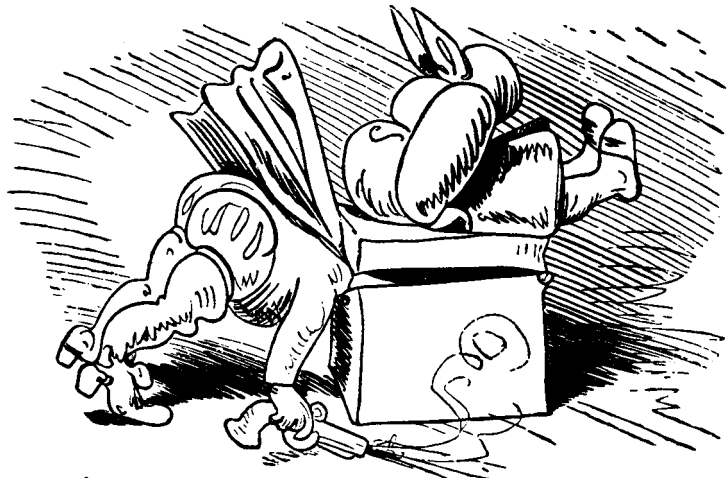
Ha! Hu! - Er ist ehers gewollt.
Wie Rollenknaster aufgerollt.

Haha! De spinster laat hem los.
Als garen gesponnen is hij de klos.

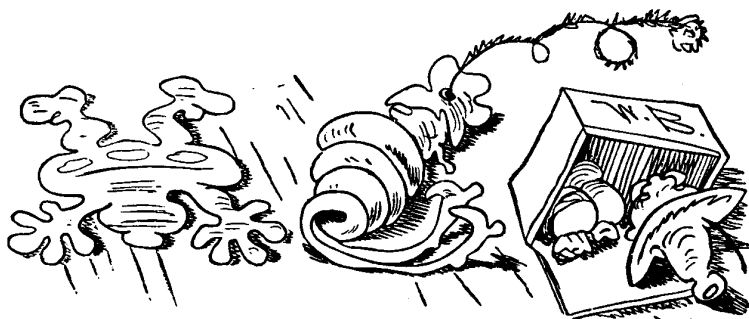
*Jetzt aber naht mit kühnem Schritte
Voll Goldbegierigkeit der dritte*

De derde komt kwiek binnenstappen,
Om het goud uit de geldkist te gappen.

*Schnapp! -ist der Hals ihm eingeklommen;
Er stirbt, weil ihm die Luft benommen.* ~

Klats! Klapt het deksel op zijn nek.
De rover stikt door luchtgebrek.

*So starben die drei ganz unverhofft!
O, Jüngling! da schau her!!!
So bringt ein einzig Mädchen oft
Drei Männer in's Malheur!!!!* ~

Drie rovers dood. Lang voor hun tijd!
Oh Jongeling. Let op!!
Want al te vaak kost een enk'le meid,
Drie mannen tegelijk de kop!!!

Hans Huckebein De Pechvogel

Jetzt aber naht sich das Malör,
Denn dies Getränke ist Likör.

Proloog

Al heeft zijn eind mij ook verdrotten,
(Anders had ik dit niet vermeld),
Hij sterft – Het drama lag al besloten
In 't karakter van onze held.

Het leven is ons voorbestemd,
Het noodlot ook hèm toebedacht,
Maar zijn gedrag, zo ongeremd,
Is eigen schuld! Geen overmacht.

Hier blijft 't bij, want de moraal
Is bepaald geen loze kreet.
En leefde hij nog steeds of nogmaals,
Dan was hij nog steeds een proleet.

Hier zien we Frits, hij 's bijna twaalf,
En Huckelbein, de jonge raaf.

Floep! verandert Frits zijn pet,
In een handzaam vogelnet.

Frits wilde graag, net als zovelen,
Een eigen raaf om mee te spelen.

Bijna heeft ie 'm. Maar 'Krak',
Daar breekt de veel te dunne tak.

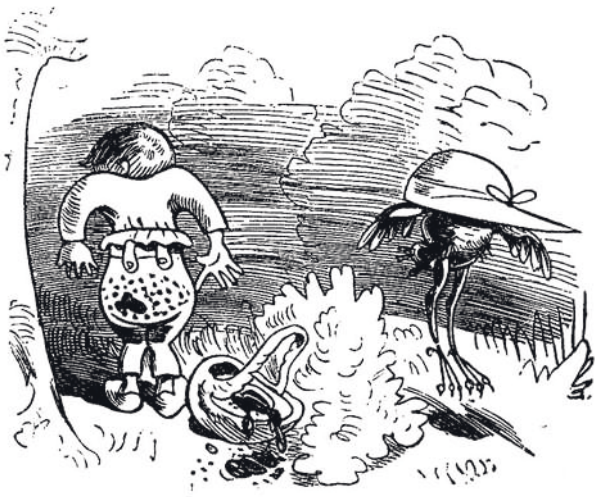

In de boom schuift hij voorzichtig
Naar de raaf toe. Die is schichtig.

Frits heeft hier bosbessen geklutst,
Wel zit de raaf nu zijn muts.

Frits achterwerk is zwart bespikkelt,
Terwijl de raaf hier angstig trippelt.

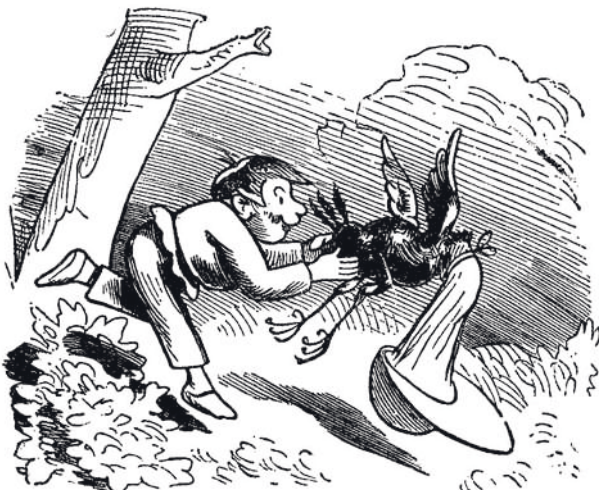
Tante Lotte begroet hen hier.
"Ach" zegt ze, "welk een edel dier".

De jonge vogel is gevangen,
Bleef in de binnenvoering hangen.

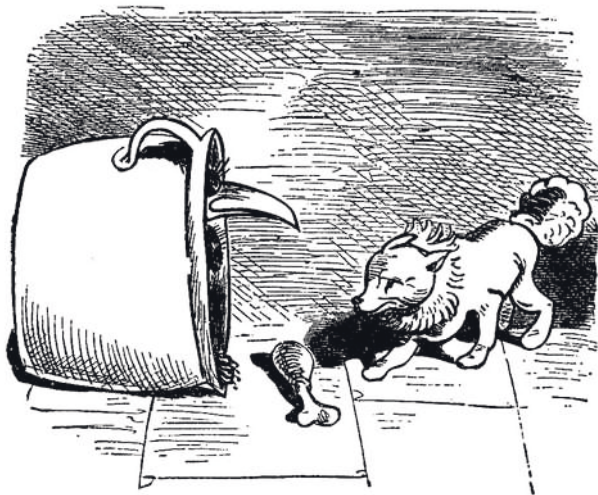
Nauw is dit uit haar mond ontsnapt,
Of de vogel heeft al toegehaapt.

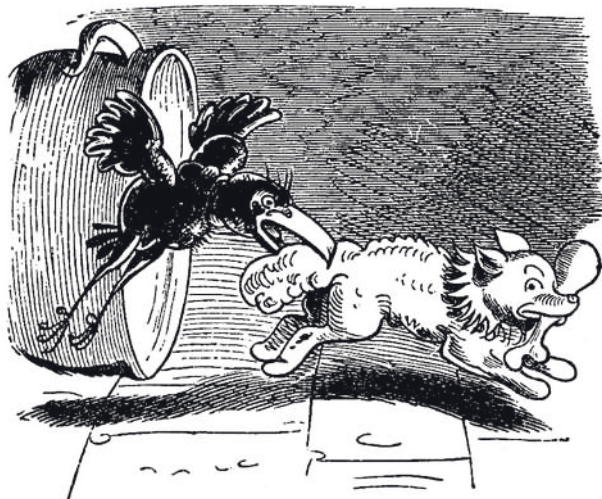
"Nu heb ik je, Hans Huckebein!
Mijn tante zal gelukkig zijn!"

"Au", roept tante, geheel ontdaan.
"Dat rotbeest heeft mij pijn gedaan".

Hier loert, verstopt in een zinken ketel,
Hans Huckebein, de zwarte rekel.

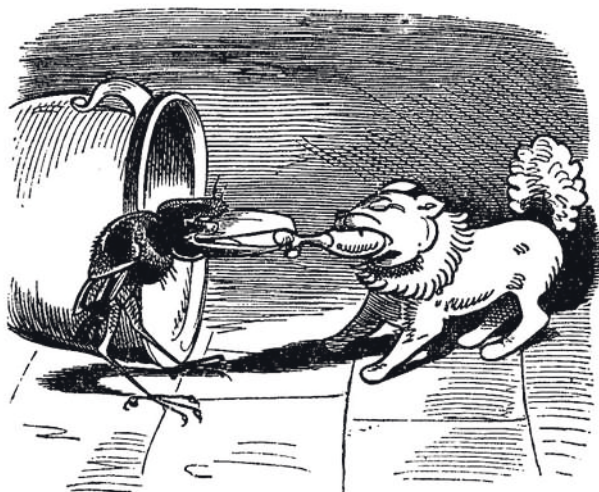
“Gewonnen!” denkt de hond. Te vlug!
Een snavel prikt hem in zijn rug.

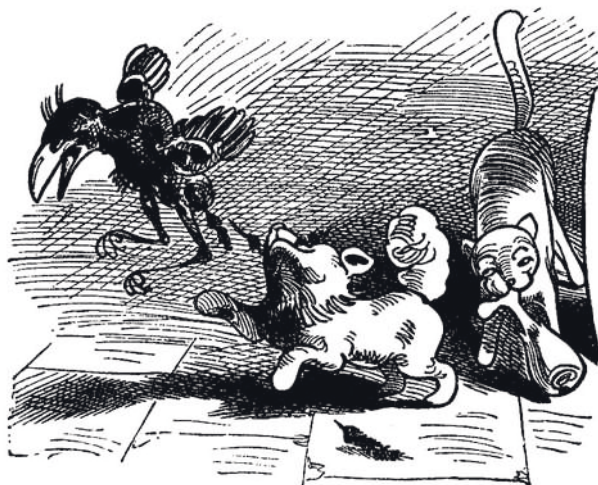
Hans heeft het bot gejat van Spitz.
Spitz wil het terug. Hans vindt dat nikts.

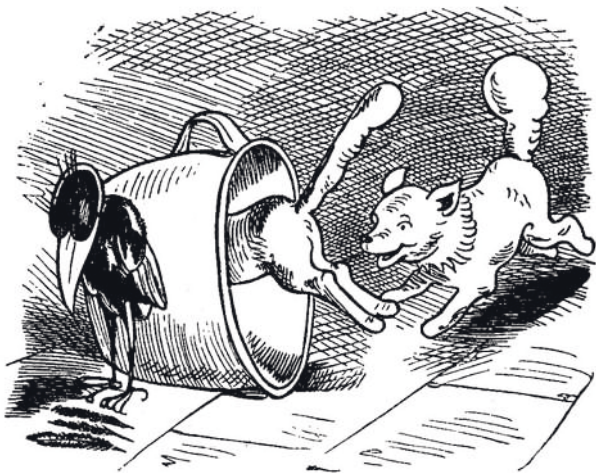
Oh wee. De raaf springt in zijn nek en
Begint zijn haren uit te trekken.

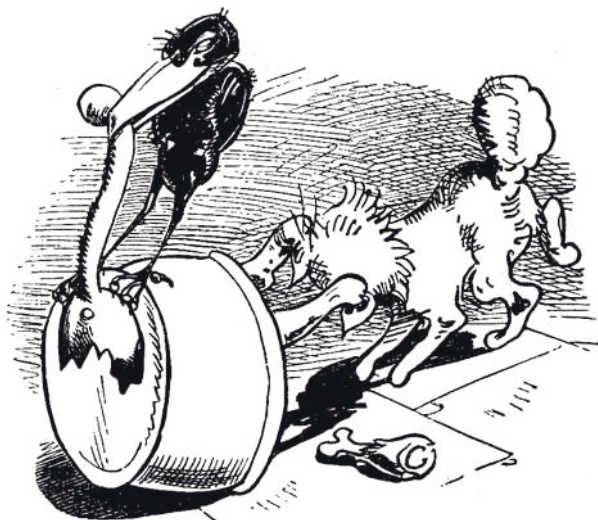
Grommend en krassend trekken ze aan 't been,
Soms wint de ander, dan de een.

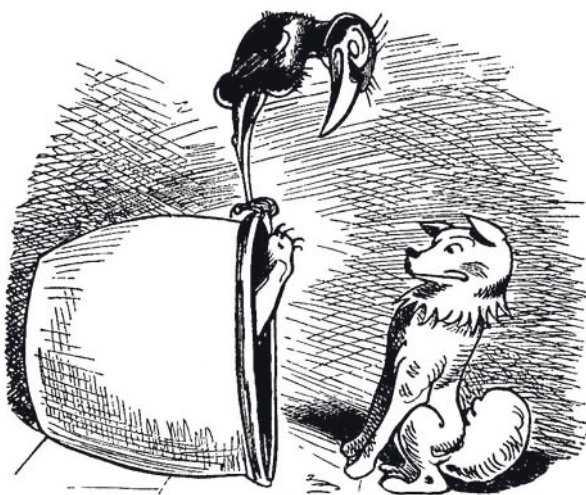
Maar Spitz die laat niet met zich sollen.
Hier zien we hem de vogel dollen.

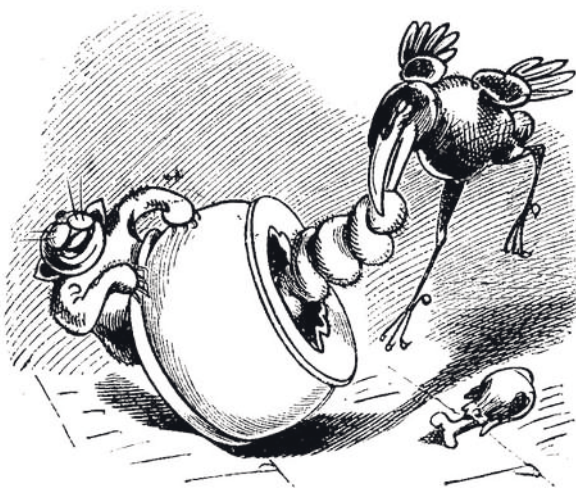
Intussen grijpt de kater het bot
En verdwijnt ermee in de zinken pot.

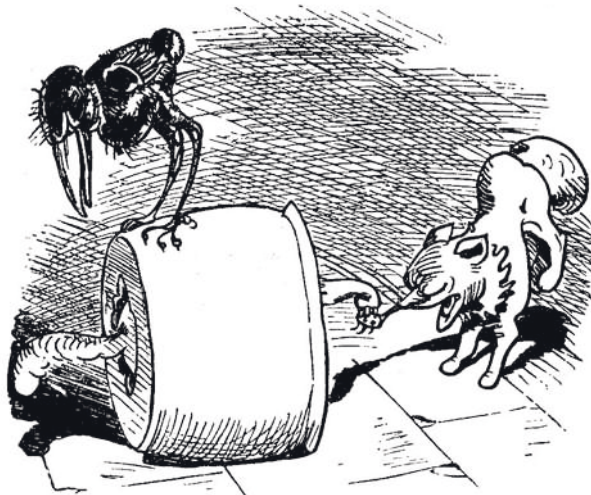
Waarna hij door een gat in de ketel tast
Naar de staart van de kater, en bijt zich vast.

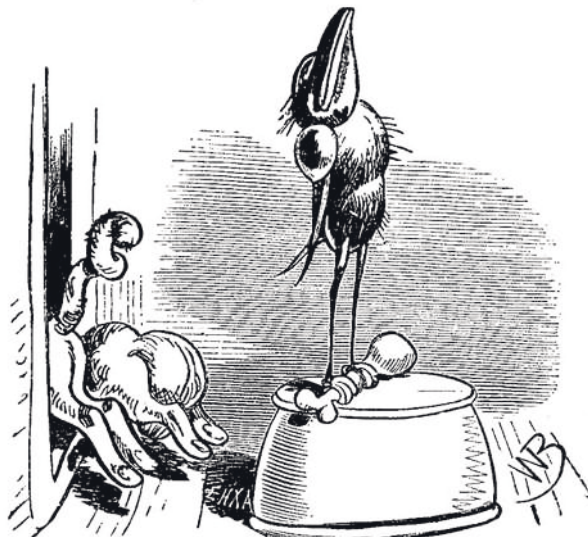
Ze zitten en kijken, het duurt erg lang
Want voor de kater zijn ze beiden bang.

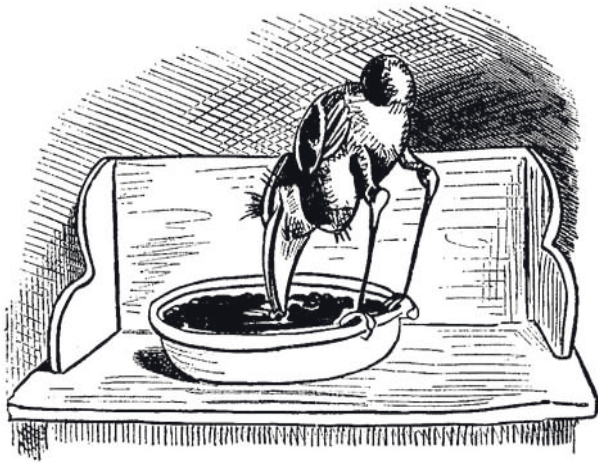
De ketel rolt, de kater brult,
Zijn staart tot een spiraal gekruld.

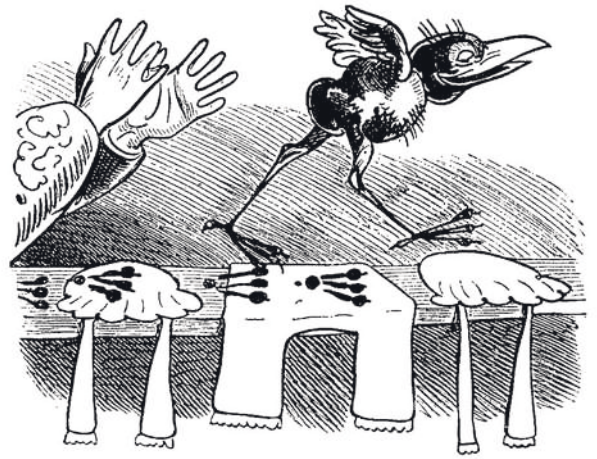
De kater haalt uit naar de hond, die jankt
Waarvoor de raaf in stilte de kater bedankt.

Spitz en de kater vluchten hier.
De grootste schurk heeft gezegevierd.

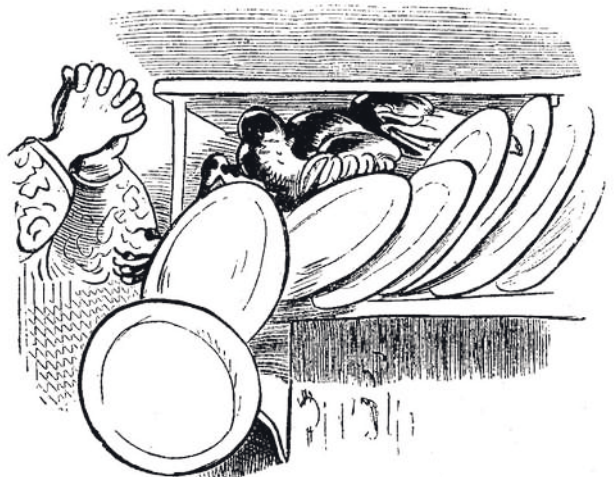
Op niets is tante zo verzot
Als op zwarte bosbessen compote.

Hij vlucht naar de strijkplank, en maakt halt
Op de witte was die ligt uitgestald.

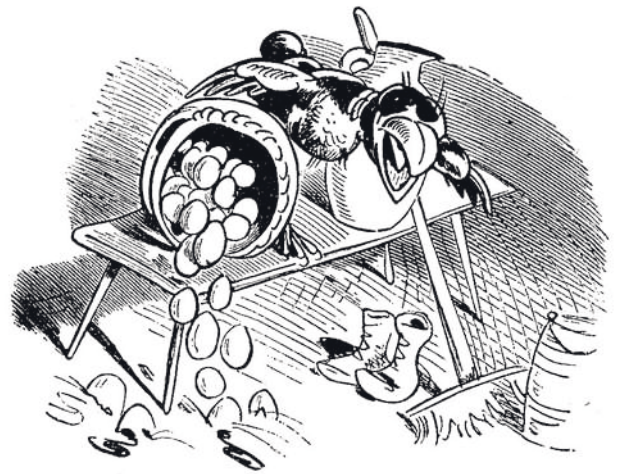
Maar Huckebein verspilt de duur
Geplukte gift van de natuur.

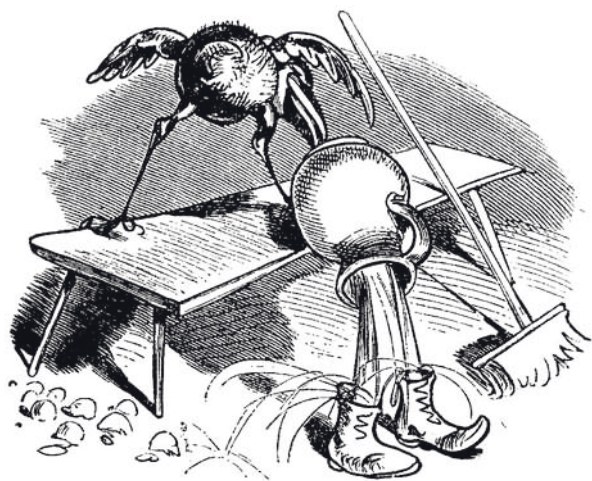
Oh wee, hij belandt in 't bordenrek,
Die borden rollen, dat is gek.

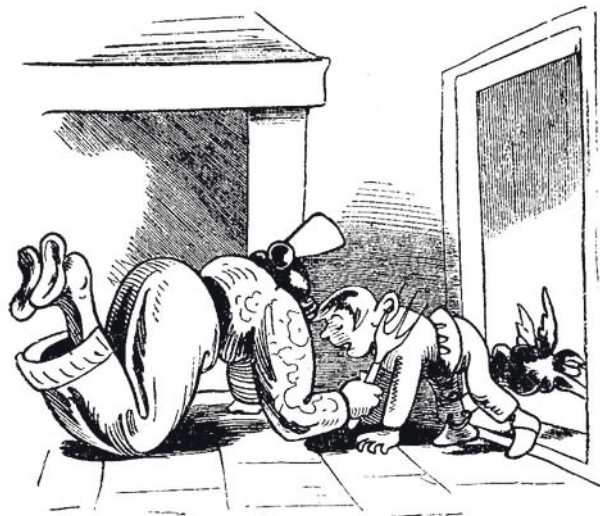
Tante is kwaad dus de raaf verlaat
De kom waarin hij heeft gebaad.

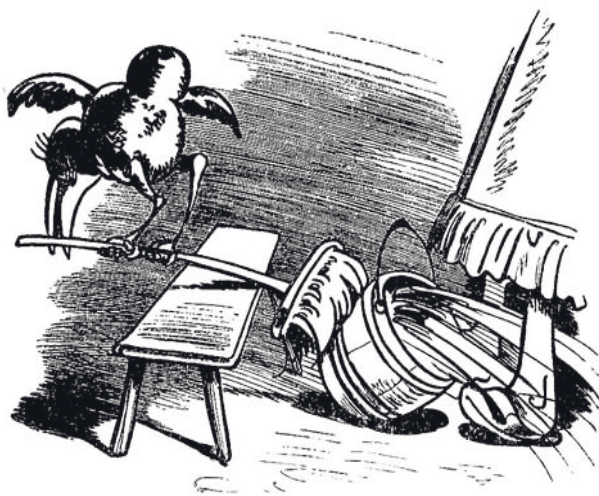
Ook de dure eieren rollen want
De vogel belandt in de Eiermand.

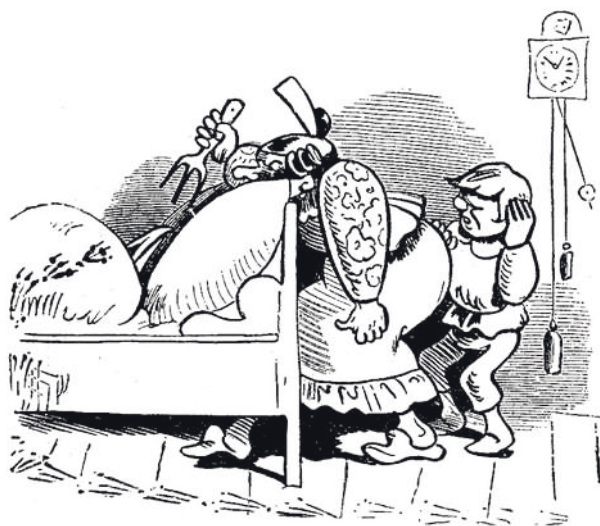
En net voordat de kruik breekt, hier,
Vullen de laarsjes zich met bier.

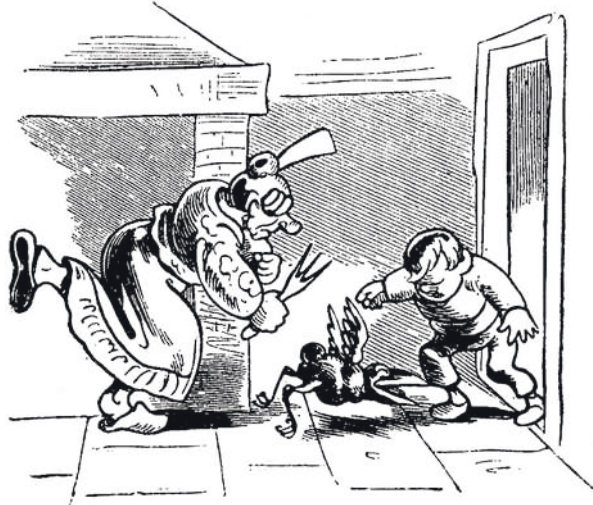
Verdorie! Ze vallen, en de vork prikt
Door het oor van Frits die daar erg van schrikt.

Tante's linkervoet wordt nat,
Door de emmer water op Hans' pad.

Dit is het eind van Hans, nemen we aan,
Maar nee, hij mag nog verder gaan.

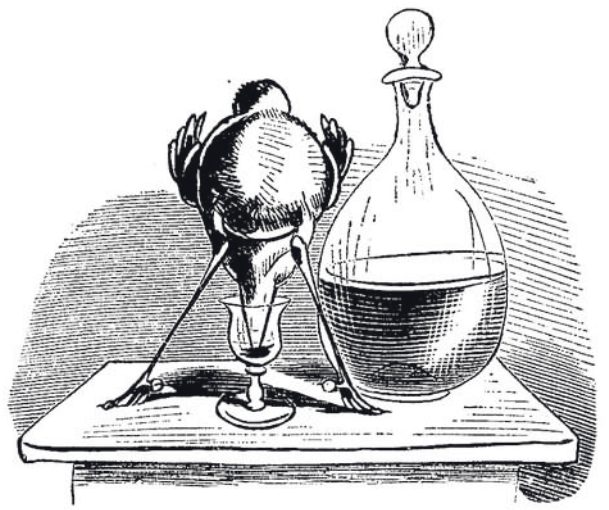
Tante heeft de vork in haar hand geklemd,
En Frits komt nu hard aangerend.

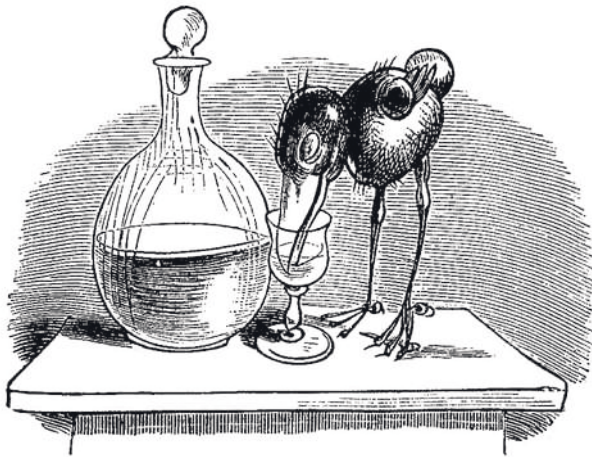
Want – hap – heeft hij in tante's neus gebeten,
En opnieuw triomfeert 't gebrek aan geweten.

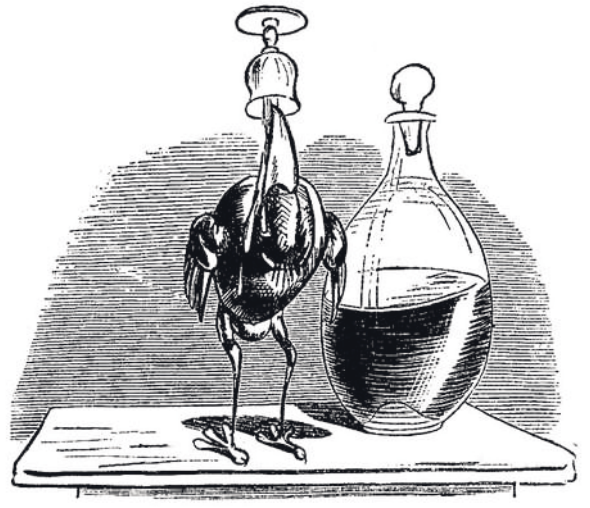
Nu is 't bijna met Hans gebeurd,
Want dit glas zit vol likeur.

Niet slecht! – en wederom doopt hij
Zijn snavel in de lekkernij.

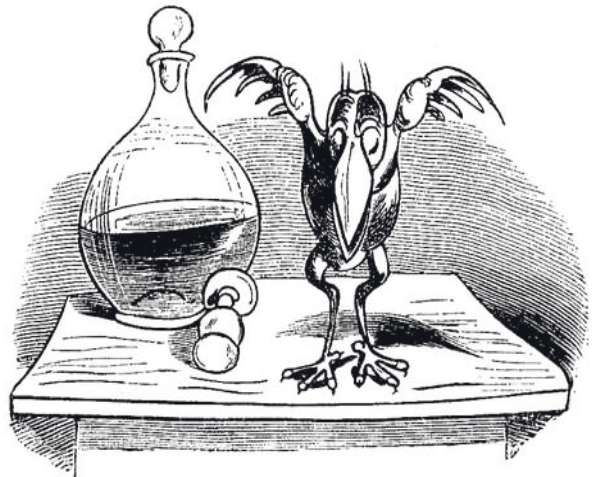
Als Hans zijn snavel er in doopt
Ruikt 't naar limonadesiroop.

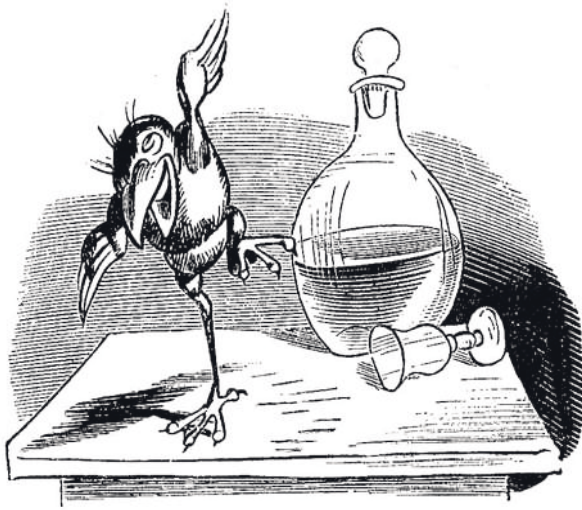
Hij heft het glas en slurpt de rest,
Want de volgende druppel smaakt altijd 't best.

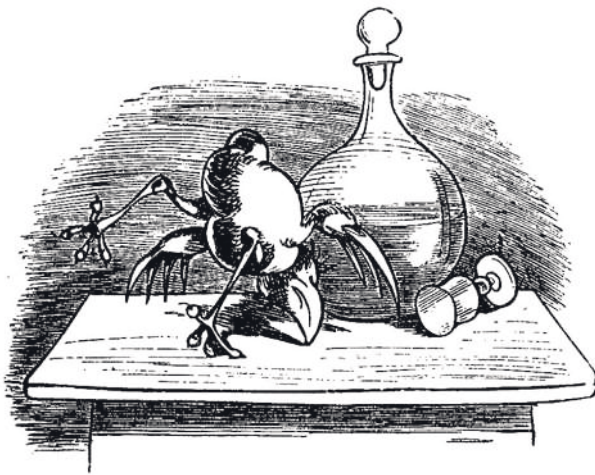
Hij laat het vocht in stil genot
Naar beneden stromen in zijn strot.

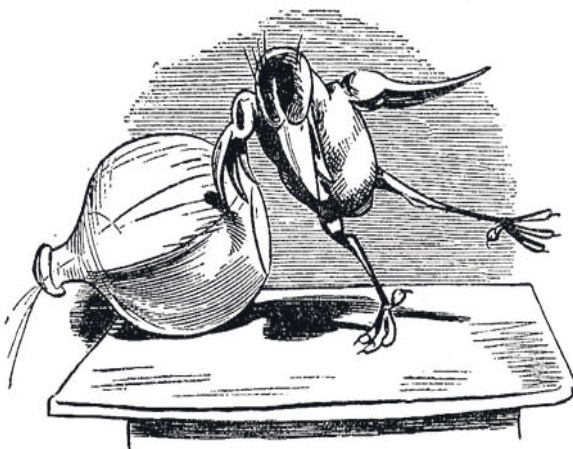
Ach, ach, hij voelt zich wonderlijk,
Zo licht en zo uitzonderlijk!

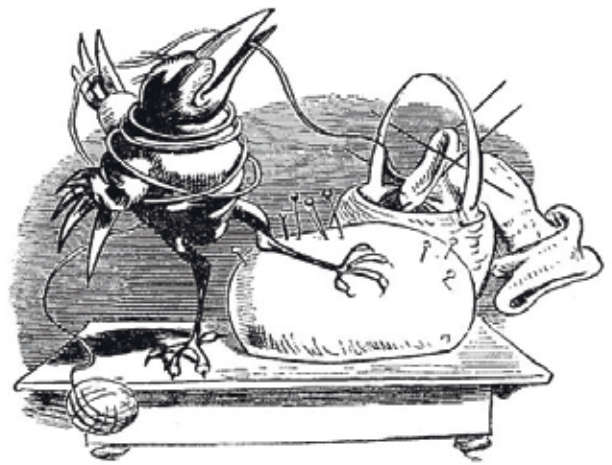
Hij krast en laat een hikje gaan,
Probeert om op één been te staan.

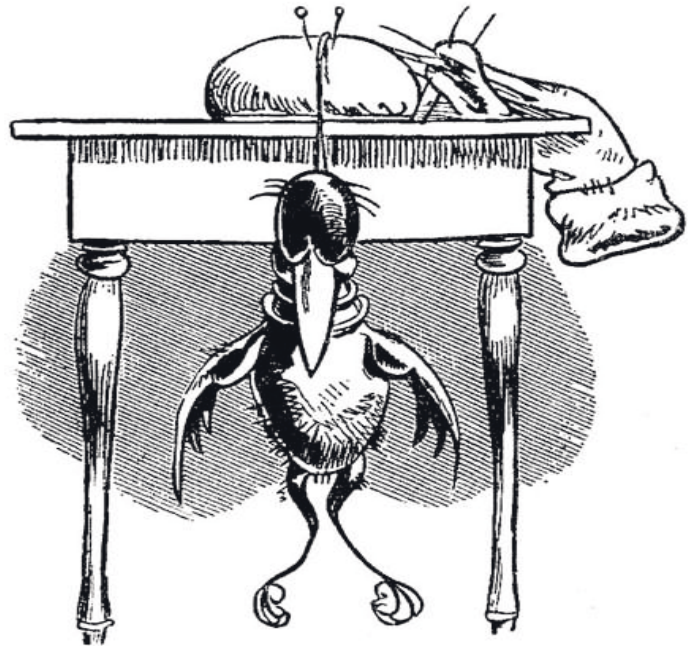
De vogel – meestal vliegt ie graag voluit –
Wordt hier een krabbeldier dat kruipt.

En overmoed komt hier ten val,
Wat zijn jonge leven beëindigen zal.

Hans trekt en sjort - wat is hij sterk -
Aan tante's grootste kunst, breiwerk.

De tafel is glad, de raaf valt langs zij.
Dit is het einde, kijk daar hangt hij.

“Zijn slechtheid was zijn grootst plezier”,
- Zegt tante – “Daarom hangt hij hier”.